Sygn. akt VIII GC 145/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Kądziołka

Protokolant: Patrycja Predko

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O.

przeciwko P. W. (1)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego P. W. (1) na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. kwotę 3.833.397,28 zł (trzy miliony osiemset trzydzieści trzy tysiące trzysta dziewięćdziesiąt siedem złotych dwadzieścia osiem groszy) z ustawowymi odsetkami liczonymi w stosunku rocznym:

- od kwoty 3.567.225,38 zł (trzy miliony pięćset sześćdziesiąt siedem tysięcy dwieście dwadzieścia pięć złotych trzydzieści osiem groszy) od dnia 5 kwietnia 2011 roku,

- od kwoty 266.171,90 zł (dwieście sześćdziesiąt sześć tysięcy sto siedemdziesiąt jeden złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) od dnia 19 maja 2011 roku,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. pozostawia szczegółowe wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu przy założeniu, że powódka jest stroną wygrywającą sprawę w 84 %.

Sygn. akt VIII GC 145/11

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. wniosła o zasądzenie od pozwanego P. W. (1) kwoty 4.562.039,37 zł z ustawowymi odsetkami :

- od kwoty 4.199.077,69 zł od dnia 5 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 362.961,68 zł od dnia 19 maja 2011 roku do dnia zapłaty.

Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego P. W. (1) kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Powódka wskazała, że pozwany pobrał od spółki (...) dochodzoną pozwem kwotę, wypłaconą jako dywidenda za lata 2004, 2005 i 2006, przy czym wypłaty były dokonywane zarówno przed powzięciem uchwał o podziale zysku, a więc

jako zaliczki na poczet przyszłej dywidendy, jak i po powzięciu tych uchwał. Powódka wywodziła, że pozwany P. W. (1) nie był akcjonariuszem (...) S.A z tylu akcji, za ile pobrał dywidendę, stąd dokonywane na jego rzecz wypłaty były nieuzasadnione. Powódka podkreśla również, że pozwany pobrał objęte żądaniem pozwu świadczenia mimo tego, że uchwały o podziale zysku za lata 2004, 2005, 2006 są uchwałami nieistniejącymi, między innymi z uwagi na brak wymaganego kworum na zgromadzeniach, na których zostały podjęte, oraz z uwagi na uchybienia w zwołaniu tych zgromadzeń. Powódka podważyła też podstawę dokonywania wypłat zaliczek na poczet dywidend wskazując, że statut spółki w ogóle nie przewiduje możliwości wypłat dokonywanych tytułem zaliczek na dywidendy. Dalej powódka wskazała, że wprawdzie dochodzone pozwem świadczenia pozwany otrzymał jako akcjonariusz spółki (...), ale w latach 2004, 2005 i 2006 pozwany pełnił również funkcję prezesa zarządu. Zdaniem powódki oznacza to, że pozwany posiada legitymację bierną w niniejszym procesie zarówno jako akcjonariusz, jak i jako członek zarządu, który zgodnie z art. 350 § 1 zdanie drugie k.s.h. odpowiada za zwrot świadczeń solidarnie z ich „odbiorcą".

Legitymację czynną po swojej stronie powódka uzasadniła powołując się na umowy przelewu wierzytelności z dnia 26 listopada 2010 roku oraz z dnia 10 maja 2011 roku, przy czym wyjaśniła, że w tej pierwszej umowie (obejmującej świadczenia za lata 2005 i 2006) przedmiotem przelewu była kwota wyższa, niż żądana pozwem, ponieważ w umowie z dnia 26 listopada 2010 roku kwota będąca przedmiotem przelewu została wskazana jako kwota wierzytelności brutto (5.184.045,69 zł), tj. w wysokości przed pobraniem przez spółkę 19% tytułem podatku dochodowego, zgodnie z art. 26 ust. 1 w związku z art. 22 ust. 1 Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. nr 74 poz. 339), żądaniem pozwu objęta jest zaś kwota netto (4.199.077,69 zł). Przedmiotem przelewu dokonanego umowa z dnia 10 maja 2011 roku były nienależne świadczenia pobrane za 2004 rok w wysokości 362.961,68 zł – która stanowi kwotę dywidendy netto.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W pierwszej kolejności pozwany podniósł zarzut przedawnienia wskazując, że w art. 350 § 2 k.s.h. przewidziano inny termin przedawnienia dla „odbiorcy", który nie wiedział o bezprawności świadczenia (z którym solidarnie odpowiadają członkowie zarządu), inny dla członków zarządu lub rady nadzorczej oraz dla „odbiorcy", który wiedział o bezprawności świadczenia. W pierwszym przypadku, a więc dla „odbiorcy", który nie wiedział o bezprawności świadczenia, jest to termin określony przez przepisy ogólne (wynoszący zgodnie z art. 118 k.c. 10 lat), w drugim przypadku - termin trzyletni. Pozwany wywodził, że w okolicznościach niniejszej sprawy znajduje wobec niego zastosowanie termin trzyletni, ostatnia wpłata, której zwrotu domaga się powódka, została dokonana w dniu 3 września 2007 roku, pozew złożono w 2011 roku, roszczenie kierowane do pozwanego jest więc w całości przedawnione.

Ponadto pozwany podniósł zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powódki, wskazując przy tym na dwie kwestie: właściwość zobowiązania, która wyłączała możliwość dokonania przelewu przez spółkę (...) na rzecz powódki oraz pozorność umów sprzedaży wierzytelności, które w istocie były umowami darowizny.

W dalszej części odpowiedzi na pozew pozwany wywodził, że nawet przy nieuwzględnieniu zarzutu przedawnienia i zarzutu braku legitymacji po stronie powódki powództwo winno być oddalone, ponieważ pozwany nie ma obowiązku zwrotu świadczeń, które pobrał w dobrej wierze.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 lutego 1997 roku została zawiązana spółka akcyjna (...) z siedzibą w O..

Spółka (...) została wpisana do Rejestru Handlowego przez Sąd Rejonowy w Szczecinie – (...).

Spółka została zawiązana przez P. W. (1), P. W. (2), S. S. oraz B. L.. Kapitał zakładowy spółki wynosił 100.000 zł i dzielił się na 1.000 akcji imiennych o wartości nominalnej 100 zł każda.

Na mocy aktu zawiązania spółki na stanowisko prezesa jednoosobowego zarządu powołany został P. W. (1), który pełnił tą funkcję nieprzerwanie do dnia 14 października 2009 roku.

Spółka (...) zmieniła nazwę na E. A..

W dniu 29 listopada 2001 spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego.

dowód : akt zawiązania spółki z dnia 14 lutego 1997 r. – karta 82-88

odpis pełny z (...) S.A. z dnia 17 maja 2011 r. – karta 70-74

protokół z posiedzenia rady nadzorczej z dnia 14 października 2009 r. – karta 90-91

W dniu 10 grudnia 2003 roku nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki (...) dokonało podwyższenia kapitału zakładowego spółki do wysokości 250.000 zł, zmniejszając jednocześnie liczbę akcji z 1000 do 25.

Powstały w wyniku podwyższenia kapitał zakładowy został podzielony na akcje imienne o wartości nominalnej 10.000 zł każda.

Akcje te zostały objęte w następujący sposób: 13 akcji o numerach 1-13 objął S. S., pozostałe 12 akcji o kolejnych numerach 14-25 objął P. W. (1):

- w dokumentach akcji A o nr od 1 do nr 13 wskazano, że posiadacz niniejszego dokumentu S. S. uczestniczy w spółce (...), przy czym akcja daje mu prawo do pięciu głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy oraz dywidendy normalnej o dwie jednostki powyżej stopy dyskontowej Narodowego Banku Polskiego obowiązującej dla weksli krajowych w ciągu roku obrotowego spółki;

- w dokumentach akcji A o nr od nr 14 do nr 21 wskazano, że posiadacz niniejszego dokumentu P. W. (1) uczestniczy w spółce (...), przy czym akcja daje mu prawo do pięciu głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy oraz dywidendy normalnej o dwie jednostki powyżej stopy dyskontowej Narodowego Banku Polskiego obowiązującej dla weksli krajowych w ciągu roku obrotowego spółki.

W dokumentach akcji zapisano również, że spółka (...) jest wpisana do rejestru handlowego za numerem (...) w dniu 2 kwietnia 1997 roku.

dowody : protokół zgromadzenia akcjonariuszy z 10 grudnia 2003 roku – karta 93--98

odpis pełny z KRS dla (...) S.A. z dnia 17 maja 2011 r. - karta70-74

akcje imienne – karta 436-456

Akcje spółki (...) były przedmiotem kolejnych umów:

- umowy sprzedaży z dnia 17 lipca 2004 roku, na mocy której P. W. (1) zbył na rzecz A. D. 2 akcje spółki o numerach 14 i 15
- umowy sprzedaży z dnia 17 lipca 2004 roku, na mocy której S. S. zbył na rzecz A. D. 3 akcje Spółki o numerach 11 – 13
- umowy sprzedaży z dnia 17 września 2004 roku, na mocy której A. D. zbył na rzecz P. W. (1) 5 akcji Spółki o numerach 11 - 15.

fakty niesporne

W dniu 12 października 2004 roku S. S. zbył na rzecz U. A. für M. z siedzibą w V. w (...) akcji spółki (...) o numerach 1 -10, za cenę 100.000 zł. Umowa została zawarta na piśmie.

dowód: umowa sprzedaży z dnia 12 października 2004 roku – karta 110-111

W dniu 13 stycznia 2005 roku P. W. (1) i K. J. (1) podpisali umowę, na mocy której P. W. (1) zbył na rzecz K. J. (1) 11 akcji spółki (...) o numerach 11-21, za cenę 110.000 zł.

dowód: umowa sprzedaży z dnia 13 stycznia 2005 roku – karta 113

W latach 2005, 2006 i 2007, P. W. (1) odbyły się zwyczajne zgromadzenia akcjonariuszy, których porządki obrad przewidywały między innymi podjęcie uchwał w przedmiocie podziału zysku spółki za lata obrotowe 2004, 2005 i 2006. Protokoły ze zgromadzeń sporządzone zostały w formie aktów notarialnych.

fakt niesporny

Zgodnie ze statutem E. A. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 10 grudnia 2003 roku) walne zgromadzenia tej spółki są ważne, jeżeli na zgromadzeniu reprezentowane są akcje stanowiące co najmniej 50% kapitału zakładowego spółki (wymóg kworum). Statut stanowi także, że uchwały walnego zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów (§ 11 ust. 8 i § 11 ust. 9 statutu spółki).

dowód: aktualny jednolity tekst statutu E. A. – karta 245-250

Statut spółki nie przewiduje możliwości wypłacenia akcjonariuszom zaliczek na poczet dywidendy.

dowód: tekst jednolity statutu (...) S.A. – karta 245-250

Na dzień 25 października 2005 roku zwołane zostało zgromadzenie akcjonariuszy E. A.. Zgodnie z porządkiem obrad zgromadzenie miało podjąć między innymi uchwałę w przedmiocie przeznaczenia części zysku spółki za rok obrotowy 2004 w na wypłatę dywidendy na rzecz akcjonariuszy.

Walne zgromadzenie akcjonariuszy odbyło się przed notariuszem A. J., w C., w siedzibie kancelarii notarialnej. Ze zgromadzenia sporządzony został protokół.

Na zgromadzenie przybyli : pełnomocnik akcjonariusza U. A. für M. W. B., pełnomocnik akcjonariusza K. H. M. oraz akcjonariusz P. W. (1).

Razem z H. M. przybył jego syn – N. G. w charakterze doradcy, W. B. w tym charakterze towarzyszył niemiecki adwokat J. F.. J. F. od wielu lat był również doradcą H. M..

Obecna była również tłumaczka języka niemieckiego.

Zgromadzenie otworzył przewodniczący rady nadzorczej spółki (...).

H. M. jako pełnomocnik K. J. (1) okazał 11 oryginalnych dokumentów akcji oraz pełnomocnictwo. S. S. mimo tego uznał, że K. J. (1) nie jest akcjonariuszem spółki i zażądał, aby wszystkie osoby, które nie są akcjonariuszami, w tym H. M. i N. G., opuściły obrady.

W protokole zgromadzenia odnotowano, że z uwagi na zakłócanie otwarcia obrad przez osoby niezaproszone i nieuprawnione do uczestniczenia w nim przewodniczący rady nadzorczej wezwał te osoby do opuszczenia miejsca obrad. Wezwanie to pozostało bezskuteczne.

Następnie dokonano wyboru przewodniczącego zgromadzenia, którym został P. W. (1) (w głosowaniu tajnym - 75 głosów „za" i 50 głosów „przeciw").

Po objęciu przewodnictwa P. W. (1) stwierdził, że w obradach nadal uczestniczą osoby niezaproszone i nieuprawnione, zakłócające obrady.

P. W. (1) utrzymywał, że K. J. (1) nie jest akcjonariuszem, nie podał przy tym żadnego uzasadnienia dla wyrażanego w tej kwestii przez H. M. i N. G. stanowiska.

W protokole zapisano, że po wielokrotnym bezskutecznym wezwaniu do opuszczenia obrad osób niezaproszonych i nieuprawnionych przewodniczący zarządził wezwanie policji, po czym na skutek interwencji funkcjonariuszy policji osoby nieuprawnione opuściły miejsce obrad, przewodniczący zaś stwierdził prawidłowość zwołania zgromadzenia i przedłożył listę obecności do pisania.

Po interwencji policji zgromadzenie opuścił H. M. i N. G..

W protokole zgromadzenia odnotowano, że W. B. - pełnomocnik akcjonariusza spółki (...) für M. odmówił podpisania listy obecności wskazując na jej nieprawidłowość polegającą na tym, że akcjonariusz P. W. (1) posiada mniej akcji i liczby głosów, niż wskazuje lista obecności, oraz że nie posiada większości akcji i głosów.

Przewodniczący P. W. (1) sprawdził listę obecności, po czym podpisał ją i stwierdził, że wszystkie akcje są imienne uprzywilejowane co do liczby głosów, przyznające jednej akcji 5 głosów, oraz że wszystkie akcje są imiennie uprzywilejowane co do dywidendy w kwocie wyższej od dywidendy normalnej o dwie jednostki powyżej przeciętnej stopy dyskontowej Narodowego Banku Polskiego obowiązującej dla weksli krajowych w ciągu roku obrotowego spółki.

Przewodniczący P. W. (1) stwierdził również, że w obradach uczestniczy jeden akcjonariusz P. W. (1) osobiście reprezentujący 15 akcji i 75 głosów oraz W. B. – pełnomocnik drugiego akcjonariusza spółki (...) für M., reprezentujący 10 akcji i 50 głosów, tj. łącznie 25 akcji i 125 głosów, a tym samym cały kapitał zakładowy spółki, tj. 250.000 zł jest reprezentowany, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego odbycia walnego zgromadzenia i porządku obrad, jest więc ono zdolne do powzięcia uchwał.

Przewodniczący odczytał porządek obrad, po czym odbyło się głosowanie nad kolejnymi przewidzianymi przez porządek obrad uchwałami.

Na zgromadzeniu podjęto między innymi uchwałę nr 8 o następującej treści:

Zwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki (...) dokonuje podziału zysku netto w kwocie 3.522.392,62 zł za 2004 rok w następujący sposób:

1. kwotę 375.134,88 zł - wyłączyć z podziału /różnice kursowe/,

2. kwotę 2.000.000 zł - przeznaczyć na fundusz zapasowy,

3. kwotę 946.717,14 zł (1.055.476,74 zł po potrąceniu należnego podatku w wysokości 19 % w kwocie 200.540,60 zł od wypłaconej dywidendy) podzielić w następujący sposób:

-.

- kwotę 341.781 zł - przeznaczyć na fundusz rezerwowy, z tego przeznaczyć: kwotę 91.781 zł (8% z kwoty do podziału 1.147.257,74) na fundusz rezerwowy zgodnie ze statutem spółki; kwotę 250.000 zł na podwyższenie kapitału zakładowego poprzez emisję nowych imiennych i uprzywilejowanych 25 akcji o wartości po 10.000 zł każda,

- kwotę 604.936,14 zł - przyznać akcjonariuszom na wypłatę dywidendy w następujący sposób:

a) P. W. (1) kwotę 362.961,68 zł,

b) U. A. für M. kwotę 241.974,46 zł.

W głosowaniu jawnym oddano za uchwalą 75 głosów „za" i 50 głosów „przeciw". Przewodniczący zgromadzenia stwierdził, że uchwała została przyjęta.

Za przyjęciem uchwały głosował P. W. (1). Przeciwko podjęciu uchwał głosował akcjonariusz U. A. für M..

Pełnomocnik spółki (...) für M. zgłosił do protokołu sprzeciw przeciwko uchwale.

dowód: protokół zgromadzenia akcjonariuszy E. z dnia 25 października 2005 roku – karta 252-261

zeznania świadka N. G. – karta 897 - 899

zeznania W. B. – karta 924 d-924 f / tłumaczenie karta 924 g – 924/

zeznania świadka K. J. (1) – karta 1128-1130 /tłumaczenie – karta 1167-1169/

zeznania J. F. – karta 1131-1135 /tłumaczenie – karta 1170- 1177 verte/

przesłuchanie za powódkę H. M. – karta 1201-1202 verte

przesłuchanie pozwanego P. W. (1) – karta 1202 verte -1203 verte

Na podstawie uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy z dnia 25 października 2005 roku w przedmiocie przeznaczenia kwoty 604.936,14 zł z zysku spółki za rok obrotowy 2004 na wypłatę dywidendy akcjonariuszom spółki wypłacono:

- w dniu 18 listopada 2005 roku P. W. (1) kwotę 112.961,68 zł

- w dniu 22 listopada 2005 roku spółce (...) für M. kwotę 241.974,44 zł.

dowód: potwierdzenie realizacji przelewu kwoty 112.961,68 zł – karta 284

wyciąg z konta E. z potwierdzeniem realizacji przelewu kwoty 241.974,44 zł – karta 286

Spółka (...) dokonała również na rzecz P. W. (1) płatności z tytułu „zaliczek na poczet dywidendy" za 2004 rok :

- w dniu 2 lipca 2004 roku kwoty 150.000 zł
- w dniu 11 października 2005 roku kwoty 30.000 zł
- w dniu 11 października 2005 roku kwoty 70.000 zł.

dowód: dowód wpłaty kwoty 150.000 zł – karta 296

potwierdzenia realizacji przelewu kwoty 70.000 zł oraz kwoty 30.000 zł –karta 298

Spółka (...) (początkowo działająca pod nazwą (...) Centrum (...)) na stanowisku głównej księgowej od momentu powstania spółki do dnia 30 listopada 2007 roku zatrudniała E. P..

E. P. dokonywała wypłat dywidend na podstawie uchwał zgromadzenia akcjonariuszy. Polecenia w tym zakresie otrzymywała od prezesa zarządu P. W. (1). E. P. płaciła również przelewem podatek od dywidendy do urzędu skarbowego. P. W. (1) każdorazowo otrzymywał dywidendę w wysokości pomniejszonej o podatek.

E. P. wypłacała również P. W. (1) zaliczki na poczet dywidend. Nie było uchwał walnego zgromadzenia dotyczących wypłaty zaliczek na poczet dywidend dla P. W. (1). Przy wypłacie pierwszej zaliczki E. P. zapytała się prawnika spółki adwokata J. M. jak ma wyglądać wypłata zaliczki, uzyskała informację, że zaliczka może być wypłacona do wysokości

nie więcej niż połowa zysku z poprzedniego roku, muszą być środki własne w spółce na rachunku bankowym i za okres poprzedniego roku musi występować zysk.

E. P. pilnowała, aby te warunki przy wypłatach zaliczek na poczet dywidend dla P. W. (1) były zawsze zachowane.

dowód: zeznania świadka E. P. – karta 899 verte-900 verte

przesłuchanie pozwanego P. W. (1) – karta 1202 verte-1203 verte

W dniu 8 marca 2006 roku P. W. (1) sporządził dokument „Protokół z posiedzenia zarządu spółki (...) spółka akcyjna z siedzibą w O.".

W protokole oświadczył, że zarząd spółki w składzie: P. W. (1) prezes zarządu podjął następujące uchwały:

1. uchwała w sprawie wydania dokumentów akcji akcjonariuszom,

2. uchwała w sprawie stwierdzenia nieprawidłowości wpisów w księdze akcji.

W pierwszej uchwale wskazano, że w związku z podjęciem przez walne zgromadzenie akcjonariuszy w dniu 10 grudnia 2003 roku uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego i zmianie wartości akcji, a w konsekwencji w związku utratą ważności przez pierwotne akcje zarząd – powołując się na art. 328 § 5 k.s.h. – postanowił wydać akcje utworzone powyższą uchwałą w liczbie 25 akcjonariuszom S. S. i P. W. (1).

W kolejnej uchwale stwierdzono, że nowe dokumenty akcji powstałe po podwyższeniu kapitału, uchwalonego w dniu 10 grudnia 2003 roku, nigdy nie zostały wydane akcjonariuszom, w związku z czym zgodnie z art. 339 k.s.h. nie mogły być przedmiotem obrotu. Wobec powyższego zarząd zmuszony został stwierdzić, że akcje nie mogłyby zbyte przez akcjonariusza po dniu 10 grudnia 2003 roku, a tym samym wpisy w księdze akcji są niezgodne z prawnym stanem własności i posiadania akcji.

Zarząd stwierdził również, że wpisy po 10 grudnia 2003 roku dokonane zostały niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, wnioski o ich dokonanie zgłoszone były jedynie ustnie, a zatem nie przedłożono żadnych dokumentów, na których można by było oprzeć żądanie o ich dokonanie. W związku z tym dokonano ich na postawie wniosków osób do tego nieuprawnionych, co na podstawie art. 341 k.s.h. wyklucza ich dokonanie. Dalej w uchwale wskazano, że ponieważ nie została spełniona konstytutywna przesłanka przeniesienia akcji, nie doszło bowiem do przeniesienia posiadanych dokumentów akcji, zarząd nie widzi żadnej innej możliwości, jak tylko uznać za pełnoprawnych akcjonariuszy S. S. (13 akcji imiennych o wartości 10.000 zł każda) oraz P. W. (1) (12 akcji o wartości 10.000 zł każda).

Wobec powyższego zarząd spółki stwierdził nieważność wszystkich wpisów w księdze akcji po dniu 10 grudnia 2003 roku i podjął uchwałę o ich wykreśleniu i przywróceniu stanu z tegoż dnia.

dowód: protokół z posiedzenia zarządu E. z dnia 8 marca 2006 roku – karta 263-264

Pismem z dnia 8 marca 2006 roku P. W. (1) poinformował spółkę (...) für M. o przebiegu posiedzenia zarządu z dnia 8 marca 2006 roku, jak również o treści podjętych przez siebie decyzji.

dowód: pismo zarządu E. do U. z dnia 8 marca 2006 roku – karta 266

W dniu 15 marca 2006 roku P. W. (1) zawarł ze S. S. umowę sprzedaży akcji, na mocy której S. S. sprzedał P. W. (1) 13 akcji serii (...) spółki (...) o numerach od 1 do 13 za cenę 130.000 zł

dowód: umowa sprzedaży z dnia 15 marca 2006 roku - karta 268-269

W dniu 13 kwietnia 2006 roku odbyło się zwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki (...), z którego protokół w formie aktu notarialnego sporządził notariusz W. Z..

Zgromadzenie otworzył przewodniczący rady nadzorczej S. S. i przedstawił porządek obrad.

Przewodniczącym zgromadzenia jednogłośnie został wybrany P. W. (1). Przewodniczący P. W. (1) stwierdził, że zgromadzenie odbywa się w trybie art. 405 § 1 k.s.h. - bez formalnego zwołania, gdyż na zgromadzeniu reprezentowany jest cały kapitał zakładowy, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego odbycia zgromadzenia lub wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad. Przewodniczący stwierdził także zdolność zgromadzenia do powzięcia uchwał. Przedstawiony porządek obrad został zatwierdzony jednomyślnie.

W § 6 protokołu wskazano podjęte przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy uchwały, w tym uchwałę, zgodnie z którą zgromadzenie uzyskany zysk za rok obrotowy 2005 w wysokości 2.551.887,22 zł przeznaczyło na wypłatę dywidendy dla akcjonariusza P. W. (1).

Dalej odnotowano, że uchwałę przyjęto jednogłośnie. Za przyjęciem uchwały głosował P. W. (1), wykonując prawo głosu ze wszystkich 25 akcji spółki.

dowód: protokół z walnego zgromadzenia akcjonariuszy E. z dnia 13 kwietnia 2006 roku – karta 271-276

Przedstawiciele spółki (...) für M. oraz K. J. (1) nie zostali o tym zgromadzeniu zawiadomieni.

dowód: zeznania W. B. – karta 924 d-924 f / tłumaczenie karta 924 g – 924/

zeznania świadka K. J. (1) – karta 1128-1130 /tłumaczenie – karta 1167-1169/

przesłuchanie za powódkę H. M. – karta 1201-1202 verte

W dniu 30 sierpnia 2007 roku odbyło się zwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki (...), z którego protokół w formie aktu notarialnego sporządził notariusz W. Z..

Zgromadzenie otworzył przewodniczący rady nadzorczej S. S. i przedstawił porządek obrad.

Przewodniczącym zgromadzenie jednogłośnie wybrano P. W. (1). Przewodniczący stwierdził, że zgromadzenie odbywa się w trybie art. 405 § 1 k.s.h. - bez formalnego zwołania, gdyż na zgromadzeniu reprezentowany jest cały kapitał zakładowy, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego odbycia zgromadzenia lub wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad. Przewodniczący stwierdził także zdolność zgromadzenia do powzięcia uchwał. Przedstawiony porządek obrad został zatwierdzony jednomyślnie.

W § 6 protokołu wskazano podjęte przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy uchwały, w tym uchwałę zgodnie z którą: Zgromadzenie w związku z uzyskanym zyskiem za rok obrotowy 2006 w wysokości 2.323.516,47 zł przeznaczyło go na wypłatę dywidendy dla akcjonariusza P. W. (1).

Dalej odnotowano, że uchwałę przyjęto jednogłośnie. Za przyjęciem uchwały głosował P. W. (1), wykonując prawo głosu ze wszystkich 25 akcji spółki.

dowód: protokół z walnego zgromadzenia akcjonariuszy E. z dnia 30 sierpnia 2007 roku - karta 278-282

Przedstawiciele spółki (...) für M. oraz K. J. (1) nie zostali o tym zgromadzeniu zawiadomieni.

dowód: zeznania W. B. – karta 924 d-924 f / tłumaczenie karta 924 g – 924/

zeznania świadka K. J. (1) – karta 1128-1130 /tłumaczenie – karta 1167-1169/

przesłuchanie za powódkę H. M. – karta 1201-1202 verte

Na podstawie uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy z dnia 13 kwietnia 2006 roku w przedmiocie przeznaczenia całości zysku spółki za rok obrotowy 2005 w wysokości 2.551.887,22 zł na wypłatę dywidendy na rzecz P. W. (1) spółka (...) na jego rzecz dokonała trzech płatności:

- w dniu 14 kwietnia 2006 roku kwoty 343.936 zł,
- w dniu 5 maja 2006 roku kwoty 353.599 zł,
- w dniu 3 września 2007 roku kwoty 1.119.494,22 zł.

dowód: potwierdzenie realizacji przelewu kwoty 343.936 zł – karta 288

potwierdzenie realizacji przelewu kwoty 353.599 zł – karta 290

potwierdzenie realizacji przelewu kwoty 1.119.494,22 zł – karta 292

W dniu 31 sierpnia 2007 roku spółka (...) na podstawie uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy z 30 sierpnia 2007 roku w przedmiocie przeznaczenia całości zysku spółki za rok obrotowy 2006 w wysokości 2.323.516,47 zł na wypłatę dywidendy na rzecz P. W. (1) na jego rzecz dokonała przelewu kwoty 1.082.048,47 zł.

dowód: wyciąg z konta dla E. na dzień 31 sierpnia 2007 roku – karta 294

Spółka (...) dokonała również na rzecz P. W. (1) płatności z tytułu „zaliczek na poczet dywidendy":

- w dniu 15 grudnia 2005 roku kwoty 500.000 tytułem zaliczki na poczet dywidendy za 2005 rok,
- w dniu 31 października 2006 roku kwoty 800.000 zł tytułem zaliczki na poczet dywidendy za 2006 rok.

dowód: potwierdzenie realizacji przelewu 500.000 zł – karta 300

potwierdzenie realizacji przelewu kwoty 800.000 zł – karta 302

K. J. (1) złożyła pozew do Sądu Okręgowego w Szczecinie przeciwko (...) spółce akcyjnej w O. o ustalenie prawa własności do jedenastu akcji imiennych serii (...) oznaczonych numerami od 11 do nr 21 oraz o uznanie, że aktualnie wpisany do księgi akcji P. W. (1) nie jest właścicielem powyższych akcji. Zmieniając żądanie pozwu powódka K. J. (1) wniosła o ustalenie, że nabyła w dniu 13 stycznia 2005 roku jedenaście akcji imiennych serii (...) pozwanej spółki (...) oznaczonych numerami 11-21 oraz o uznanie, że od dnia 13 stycznia 2005 roku aktualnie wpisany do księgi akcji P. W. (1) nie jest właścicielem powyższych akcji, a nadto o ustalenie obowiązku pozwanej spółki do wpisania powódki K. J. (1) do księgi akcji jako jedynego akcjonariusza uprawnionego do jedenastu akcji imiennych serii (...) oznaczonych numerami 11-21.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą VIII GC 1/06.

W toku postępowania, na wniosek K. J. (2) o udzielanie zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego, postanowieniem z dnia 1 lutego 2006 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie (VIII GC 1/06) zabezpieczył powództwo o ustalenie poprzez nakazanie spółce (...) umieszczenia w księdze akcji wzmianki o tymczasowym do czasu ustalenia własności akcji imiennych serii (...) pozwanej spółki oznaczonych nr 11-12 zakazie spełnienia świadczeń (w szczególności wypłaty dywidendy) z powyższych akcji na rzecz osoby aktualnie wpisanej do księgi akcyjnej, tj. P. W. (1).

Postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2006 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie (VIII GC 1/06) sprostował oczywistą omyłkę pisarską w punkcie 1 sentencji postanowienia z dnia 1 lutego 2006 roku w ten sposób, że w miejsce cyfry „12" oznaczającej liczbę akcji imiennych serii (...), których dotyczy udzielone przez Sąd zabezpieczenie, wpisał cyfrę „21".

W odpowiedzi na pozew złożonej w sprawie VIII GC 1/06 pozwana spółka (...), za którą działał prezes zarządu P. W. (1), wniosła o oddalenie powództwa.

Postanowieniem z dnia 30 października 2006 roku na wniosek powódki Sąd Okręgowy w Szczecinie wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego P. W. (1).

W piśmie procesowym z dnia 20 listopada 2006 roku, stanowiącym odpowiedź na pozew, pozwany P. W. (1) w wniósł o oddalenie powództwa w całości podnosząc, że nigdy nie miał zamiaru zbycia akcji na rzecz powódki K. J. (1). Zakwestionował to, że kiedykolwiek dokonał sprzedaży akcji na jej rzecz. Zaprzeczył również prawdziwości załączonych do pozwu dokumentów akcji uznając je za spreparowane na potrzeby procesu. P. W. (1) wywodził również, że dokumenty akcji nie spełniają wymagań sformułowanych w art. 398 § 1 k.s.h., zostały wydane przez rejestrację podwyższenia kapitału zakładowego, a więc są nieważne.

Wyrokiem z dnia 19 marca 2007 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie (VIII GC 1/06) ustalił, iż powódka K. J. (1) nabyła w dniu 13 stycznia 2005 roku jedenaście akcji imiennych serii (...) pozwanej spółki (...) o nr 11-21 (pkt 1 sentencji); ustalił, iż aktualnie wpisany do księgi akcyjnej P. W. (1) nie jest właścicielem powyższych akcji (pkt 2 sentencji); nakazał pozwanej spółce (...) wpisanie K. J. (1) do księgi akcyjnej pozwanej spółki jako akcjonariusza uprawnionego z jedenastu akcji imiennych serii (...) E. A., oznaczonych nr 11-21 (pkt 3 sentencji) oraz zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 12.135 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 4 sentencji).

Po rozpoznaniu apelacji pozwanych od powyższego orzeczenia Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 19 lipca 2007 roku, sygn. akt I ACa 436/07, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo orzekając jednocześnie o kosztach procesu.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wniosła powódka K. J. (2).

Wyrokiem z dnia 2 października 2008 roku Sąd Najwyższy w sprawie o sygnaturze II CSK 194/08 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy wywołanej apelacją od wyroku Sądu Okręgowego Szczecinie z dnia 19 marca 2007 roku (sygn. akt VIII GC 1/06) Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 26 lutego 2009 roku, w sprawie I ACa 755/08 oddalił apelację oraz orzekł o kosztach procesu.

Po rozpoznaniu skargi kasacyjnej od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, wywiedzionej tym razem przez pozwanego P. W. (1), Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 13 stycznia 2010 roku, sygn. akt II CSK 357/09, oddalił skargę kasacyjną oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.700 zł tytułem kosztów zastępstwa kasacyjnego.

dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 marca 2007 r. –karta 115-130

wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 lipca 2007 r. – karta 132-153

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008 r. – karta 155-161

wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 lutego 2009 r. – karta 163-173

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010 r. – karta 175-189

postanowienie Sadu Okręgowego w Szczecinie z 1 lutego 2006 r. – karta 308-311

postanowienie Sadu Okręgowego w Szczecinie z 7 kwietnia 2006 r. - karta 312-313

odpowiedź na pozew P. W. (1) z dnia 20 listopada 2006 r. - karta 708-712

W dniu 24 kwietnia 2006 roku U. A. für M. z siedzibą w V. w L. złożyła pozew do Sądu Rejonowego w Szczecinie Wydziału XIII (...) o zobowiązanie pozwanej - (...) spółki akcyjnej w O. do niezwłocznego przywrócenia stanu poprzedniego wpisów w księdze akcyjnej spółki (...), w taki sposób, że z przywołanej księgi akcyjnej wynikać będzie, że powódka od dnia 12 października 2005 roku jest nieprzerwanie właścicielem dziesięciu z dwudziestu pięciu akcji pozwanej spółki oznaczonych numerami od 1 do 10.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą XIII GC 200/06.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2006 roku w sprawie XIII GC 200/06 Sąd Rejonowy w Szczecinie zabezpieczył powództwo w ten sposób, że nakazał pozwanej - spółce (...) wpisać do księgi akcji spółki (...), że powód U. A. für M. jest akcjonariuszem – właścicielem akcji od nr 1 do 10. Zobowiązał również pozwaną do uznania powoda za akcjonariusza pozwanej spółki dysponującego akcjami od 1 do 10. Sąd Rejonowy zaznaczył także, że udzielone zabezpieczenie ma na celu unormować prawa i obowiązki stron na czas trwania postępowania.

Wyrokiem z dnia 20 lipca 2006 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie (XIII GC 200/06) oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez powódkę U. A. für M. od wyroku Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 20 lipca 2006 roku (XIII GC 200/06) Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 22 lutego 2007 roku, (VIII Ga 229/06) uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Sąd Rejonowy w Szczecinie przy ponownym rozpoznaniu sprawy, zarejestrowanej pod sygnaturą XIII GC 137/07, zobowiązał powódkę do ostatecznego sprecyzowania powództwa i wskazania podstawy prawnej żądania. W piśmie procesowym z dnia 6 czerwca 2007 roku powódka wskazała, że podstawą prawną niniejszego powództwa jest art. 189 k.p.c., bowiem powódka żąda ustalenia swojej legitymacji formalnej jako akcjonariusza, gdyż wykreślenie z księgi akcyjnej było dokonane w sposób niezgodny z przepisami. Powódka wskazała także, że przedmiotem powództwa nigdy nie było ustalenie prawa własności akcji, gdyż powódka jest właścicielem akcji.

Postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2007 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie na podstawie art. 194 § 3 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie P. W. (1) i S. S..

Postanowieniem z dnia 4 października 2007 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę 174.9883,70 zł, stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie - Sądowi Gospodarczemu.

Pismem z dnia 19 listopada 2007 roku powódka U. A. für M. po raz kolejny zmodyfikowała powództwo wskazując, że domaga się od pozwanej spółki (...) dokonania przez jej zarząd sprostowania (przywrócenia stanu poprzedniego) wpisów w jej księdze akcyjnej w ten sposób, że do księgi akcyjnej zostanie wpisany na podstawie art. 341 § 2 k.s.h. powódka jako akcjonariusz uprawniony z akcji pozwanej spółki. W stosunku natomiast do pozostałych pozwanych, tj. P. W. (1) i S. S., powódka wskazała, że domaga się ustalenia na podstawie art. 189 k.p.c. skutecznego nabycia przez nią przedmiotowych akcji na podstawie umowy zawartej z pozwanym S. S. w dniu 12 października 2007 roku.

Po przekazaniu do Sądu Okręgowego Szczecinie sprawa została zarejestrowania w Wydziale VIII Gospodarczym pod sygnaturą VIII GC 187/07.

Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2007 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie (VIII GC 187/07) na podstawie art. 359 § 1 k.p.c. uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 2 sierpnia 2007 roku o wezwaniu do udziału w sprawie w charakterze pozwanych P. W. (1) i S. S. oraz wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawę przeciwko P. W. (1) i S. S. o ustalenie.

Zarządzeniem z dnia 6 grudnia 2007 roku przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Szczecinie w Wydziale VIII Gospodarczym przekazał sprawę przeciwko P. W. (1) i S. S. do Wydziału I Cywilnego Sądu Okręgowego w Szczecinie uznając, że sprawa w niniejszym zakresie nie jest sprawą gospodarczą.

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2007 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie (VIII GC 187/07) stwierdził swoją niewłaściwości rzeczową i sprawę przeciwko spółce (...) przekazał Sądowi Rejonowemu - Wydziałowi Gospodarczemu w Szczecinie.

Sprawa z powództwa U. A. für M. przeciwko P. W. (1) i S. S. o ustalenie oznaczonego stosunku prawnego została zarejestrowania w Sądzie Okręgowym w Szczecinie Wydziale I Cywilnym pod sygnaturą I C 945/07.

W piśmie procesowym z dnia 25 marca 2008 roku powódka U. A. für M. wyjaśniła, że uwzględnienie roszczenia wobec pozwanych zapewni jej pełną ochronę prawną. Powódka wywodziła, że prawomocny wyrok ustalający stanowi podstawę do wykreślenia lub zamiany wpisu w księdze akcji. Nadto jej zdaniem dokumenty akcji nie były pozbawione przymiotu ważności, umieszczenie w ich treści numeru Rejestru Handlowego B zamiast numeru KRS nie skutkuje bowiem nieważnością.

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2009 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział I Cywilnym w sprawie z powództwa U. A. für M. z siedzibą w V. w L. przeciwko P. W. (1) i S. S. (I C 945/07) ustalił, że powódka - U. A. für M. nabyła od S. S. w dniu 12 października 2004 roku 10 akcji imiennych serii (...) w (...) spółce akcyjnej oznaczonych numerami od 1 do 10 oraz zasadził od pozwanych P. W. (1) i S. S. na rzecz powódki kwotę 89.872,42 zł tytułem kosztów postępowania.

Po rozpoznaniu apelacji pozwanych od powyższego orzeczenia Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 21 października 2009 roku, sygn. akt I ACa 192/09, oddalił apelację orzekając o kosztach w postępowaniu apelacyjnym.

Przekazana do sądu rejonowego sprawa obejmująca powództwo U. A. für M. z siedzibą w V. w L. o zobowiązanie pozwanej (...) spółki akcyjnej w O. do niezwłocznego przywrócenia stanu poprzedniego wpisów w księdze akcyjnej spółki (...), w taki sposób, że z księgi akcyjnej wynikać będzie, że powódka od dnia 12 października 2005 roku jest nieprzerwanie właścicielem dziesięciu oznaczonych numerami od 1 do 10 z dwudziestu pięciu akcji pozwanej spółki, została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie pod sygnaturą X GC 15/09.

W piśmie procesowym z dnia 26 stycznia 2009 roku przedstawiając swoje aktualne stanowisko powódka w uzupełnieniu dotychczasowych twierdzeń podniosła, że w piśmie z dnia 19 listopada 2007 roku określiła dochodzone przez siebie roszczenie jako żądanie wpisania (sprostowania, przywrócenia stanu poprzedniego wpisów) na podstawie art. 341 § 2 k.s.h. w księdze akcyjnej przez pozwaną spółkę powódki jako akcjonariusza uprawnionego z akcji pozwanej spółki o numerach 1-10.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2009 roku Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie nakazał pozwanej spółce (...) wpisać w księdze akcyjnej, iż powódka U. A. für M. jest akcjonariuszem pozwanej spółki - właścicielem akcji imiennych serii (...) o numerach od 1 do 10, ponadto pozostawił szczegółowe wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła pozwana E. A..

W postępowaniu apelacyjnym Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 19 listopada 2009 roku, sygn. akt VIII Ga 130/09, umorzył postępowanie apelacyjne.

dowód: wyrok sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 20 lipca 2006 r. karta 428-435

postanowienie Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 9 maja 2006 r. – karta 315

wyrok Sądu Okręgowego w szczecinie z dnia 13 lutego 2009 r. - karta 191-202

wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 21 października 2009 r. - karta 204-215

pismo U. A. für M. z 19 listopada 2007 r.- karta 941-948

pismo U. A. für M. z 31 marca 2008 r. - karta 941-948

wyrok Sądu Rejonowego z dnia 12 lutego 2009 r. – karta 217-239

postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 19 listopada 2009 roku – karta 241-243

W dniu 14 października 2009 roku odbyło się posiedzenie rady nadzorczej spółki (...), na którym H. M. został powołany na prezesa zarządu spółki, ponadto odwołano z tej funkcji P. W. (1).

dowód: odpis pełny z (...) S.A. z dnia 17 maja 2011 r. – karta 70-74

protokół z posiedzenia rady nadzorczej z dnia 14 października 2009 r. – karta 90-91

W dniu 26 listopada 2010 roku (...) spółka akcyjna z siedzibą w O. oraz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. zawarły „Umowę o przelew wierzytelności".

W § 1 umowy spółka (...) jako cedent oświadczyła, że przysługuje jej wierzytelność w stosunku do dłużnika P. W. (1) z tytułu roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej spółce przez dłużnika w wyniku jego bezprawnych działań na szkodę spółki w okresie sprawowania przez niego funkcji prezesa jednoosobowego zarządu w łącznej wysokości co najmniej 12.734.697,93 zł, na które składają się roszczenia wynikające z dokonania bezprawnych czynności dłużnika, w tym między innymi z dokonania bezprawnych wypłat przez P. W. (1) na swoją rzecz zaliczek na poczet dywidendy oraz dywidendy za lata 2005 oraz 2006, w łącznej wysokości 5.184.045,69 zł brutto.

W § 2 zapisano, że cedent sprzedaje cesjonariuszowi wierzytelność określoną w 1 ust. 1 umowy za kwotę 10.000,00 zł, płatną w terminie 30 dni od dnia zawarcia niniejszej umowy (ust. 1).

Dalej zapisano, że w przypadku wyegzekwowania przez cesjonariusza od dłużnika kwoty przewyższającej cenę określoną ust. 1 z tytułu wierzytelności określonej w § 1 ust. 1 umowy, strony zgodnie zobowiązują się do zawarcia aneksu do niniejszej umowy, w którym ustalą nową wysokość ceny za wierzytelność opisaną w § 1 ust. 1 umowy, przy czym ustalona w drodze aneksu między stronami cena nie może być wyższa niż 95% wyegzekwowanych przez cesjonariusza od dłużnika należności (§ 1 ust. 2).

Ryzyko i koszty związane z wyegzekwowaniem od dłużnika wierzytelności określonej w § 1 ust 1 umowy spoczywa na cesjonariuszu (§ 1 ust. 3).

W umowie zaznaczono, że przeniesienie wierzytelności na cesjonariusza następuje z chwilą podpisania niniejszej umowy. Wraz z przenoszoną wierzytelnością przechodzą na cesjonariusza wszelkie związane z nią prawa, w tym także roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych za zwłokę (§ 1 ust. 4)

W § 2 ust. 5 cesjonariusz oświadczył, że wierzytelność określoną w § 1 ust. 1 umowy nabywa za kwotę ustaloną w ust. 1 niniejszego paragrafu oraz zobowiązuje się do zawarcia aneksu do umowy w przypadku wskazanym w ust 2, w terminie 30 dni, od dnia wpływu na konto Cesjonariusza wyegzekwowanych od dłużnika środków przewyższających kwotę określoną w ust. 1 niniejszego paragrafu.

Strony ustaliły również, że w przypadku braku skutecznej egzekucji przez cesjonariusza wierzytelności określonej w § 1 ust. 1 umowy w okresie 5 lat od dnia zawarcia niniejszej umowy, cesjonariusz zobowiązany jest do dokonania przelewu zwrotnego na rzecz cedenta na warunkach określonych w niniejszej umowie (§ 2 ust. 6).

Strony ponadto postanowiły, że umowa podlega prawu polskiemu (§ 8).

W dniu 19 maja 2011 roku zawarty został aneks do powyższej umowy o przelew wierzytelności o następującej treści:

§ 1. Strony zgodnie oświadczają i potwierdzają, że przedmiotem umowy o przelew wierzytelności zawartej przez nie w dniu 26 listopada 2010 roku są między innymi wszelkie wierzytelności w stosunku do dłużnika P. W. (1), które wynikają z bezprawnie dokonanych przez niego na swoją rzecz wypłat z majątku spółki (...), tytułem zaliczek na poczet dywidendy i dywidendy za lata obrotowe 2005 oraz 2006, bez względu na podstawę prawną odpowiedzialności P. W. (1) z tego tytułu. W szczególności przedmiotem umowy jest wierzytelność stanowiąca przedmiot roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej z tego tytułu przez P. W. (1) oraz wierzytelność stanowiąca przedmiot roszczenia o zwrot świadczeń nienależnie pobranych przez niego z majątku spółki (...) .

§ 2. W pozostałym zakresie umowa o przelew wierzytelności z dnia 26 listopada 2010 roku pozostaje bez zmian.

dowód: umowa o przelew wierzytelności z dnia 26 listopada 2010 roku wraz z aneksem z dnia 19 maja 2011 roku – karta 57 - 62

W dniu 10 maja 2011 roku (...) spółka akcyjna z siedzibą w O. oraz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. zawarły kolejną „umowę o przelew wierzytelności".

W § 1 ust. 1 umowy spółka (...) oświadczyła, że przysługuje jej wierzytelność w stosunku do dłużnika P. W. (1) w łącznej wysokości 362.961,68 zł, na którą składają się roszczenia wynikające z dokonania bezprawnych czynności dłużnika, w tym między innymi dokonania trzykrotnie bezprawnych i nienależnych wypłat przez dłużnika P. W. (1) na swoją rzecz zaliczek na poczet dywidendy za 2004 rok, w kwotach 70.000 zł, 30.000 zł i 150.000 zł, łącznie w kwocie 250.000 zł, oraz dokonanie bezprawnej i nienależytej wypłaty przez P. W. (1) na swoją rzecz dywidendy za rok 2004 rok w wysokości 112.961,68 zł.

Zgodnie z § 2 umowy cedent sprzedał cesjonariuszowi wierzytelność określoną w 1 ust. 1 umowy za kwotę 10.000,00 zł, płatną w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy (§ 2 ust. 1).

Strony przewidziały również, że w przypadku wyegzekwowania przez cesjonariusza od dłużnika kwoty przewyższającej cenę określoną ust. 1 z tytułu wierzytelności określonej w § 1 ust. 1 umowy, strony zgodnie zobowiązują się do zawarcia aneksu do niniejszej umowy, w którym ustalą nową wysokość ceny za wierzytelność opisaną w § 1 ust. 1 umowy, przy czym ustalona w drodze aneksu między stronami cena nie może być wyższa niż 95% wyegzekwowanych przez cesjonariusza od dłużnika należności (§ 2 ust. 2). Nadto ustalono, że ryzyko i koszty związane z wyegzekwowaniem od dłużnika wierzytelności określonej w § 1 ust 1 umowy spoczywa na cesjonariuszu (§ 2 ust. 3).

Zaznaczono również, że przeniesienie wierzytelności na cesjonariusza następuje z chwilą podpisania niniejszej umowy. Wraz z przenoszoną wierzytelnością przechodzą na cesjonariusza wszelkie związane z nią prawa, w tym także roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych za zwłokę (§ 2 ust. 4).

W § 2 ust. 5 cesjonariusz oświadczył z kolei, że wierzytelność określoną w 1 ust. 1 umowy nabywa za kwotę ustaloną w ust. 1 niniejszego paragrafu oraz zobowiązuje się do zawarcia aneksu do umowy w przypadku wskazanym w ust 2, w terminie 30 dni od dniawpływu na konto cesjonariusza wyegzekwowanych od dłużnika środków przewyższających kwotę określoną w ust. 1 niniejszego paragrafu.

Dalej Strony ustaliły, że w przypadku braku skutecznej egzekucji przez cesjonariusza wierzytelności określonej w § 1 ust. 1 umowy, w okresie 5 lat od dnia zawarcia niniejszej umowy, cesjonariusz zobowiązany jest do dokonania przelewu zwrotnego na rzecz cedenta na warunkach określonych w niniejszej umowie (§ 2 ust. 6).

W § 8 strony oświadczyły, że umowa podlega prawu polskiemu.

W dniu 19 maja 2011 roku zawarty został aneks do umowy o przelew wierzytelności z dnia 10 maja 2011 roku, w którym strony oświadczyły i potwierdziły, że przedmiotem umowy o przelew wierzytelności zawartej w dniu 10 maja 2011 roku są wszelkie wierzytelności w stosunku do dłużnika P. W. (1), które wynikają z bezprawnie dokonanych przez niego na swoją rzecz wypłat z majątku spółki (...), tytułem zaliczek na poczet dywidendy i dywidendy za rok obrotowy 2004, bez względu na podstawę prawną odpowiedzialności P. W. (1) z tego tytułu. W szczególności przedmiotem umowy jest wierzytelność stanowiąca przedmiot roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej z tego tytułu przez P. W. (1) oraz wierzytelność stanowiąca przedmiot roszczenia o zwrot świadczeń nienależnie pobranych przez niego z majątku spółki (...) (§ 1 aneksu).

W § 2 aneksu zapisano, że w pozostałym zakresie umowa o przelew wierzytelności z dnia 10 maja 2010 roku pozostaje bez zmian (§ 2).

dowód: umowa o przelew wierzytelności z dnia 10 maja 2011 roku wraz z aneksem z dnia 19 maja 2011 roku – karta 64-68

Spółka (...) wezwała P. W. (1) do dobrowolnego zwrotu pobranych świadczeń.

Pismem z dnia 25 marca 2011 roku spółka (...) wezwała P. W. (1) do dobrowolnego zwrotu świadczeń bezprawnie pobranych przez niego z majątku spółki tytułem dywidendy za rok obrotowy 2005 i 2006 w łącznej wysokości 5.184.045,69 zł brutto (tj. 4.199.077,69 zł netto). W treści powyższego wezwania wskazano, iż zwrot tego nienależnego świadczenia powinien nastąpić do dnia 4 kwietnia 2011 roku. Wezwanie to wysłano pocztą za potwierdzeniem odbioru w dniu 25 marca 2011 roku, doręczone zostało w dniu 28 marca 2011 roku.

Pismem z dnia 14 maja 2011 roku spółka (...) wezwała P. W. (1) dniu 14 maja 2011 roku do zwrotu świadczeń bezprawnie pobranych przez niego tytułem dywidendy za rok obrotowy 2004 w wysokości 362.961,68 zł wskazując jednocześnie, że zwrot tego świadczenia powinien nastąpić do dnia 18 maja 2011 roku. Wezwanie to wysłano pocztą za potwierdzeniem odbioru w dniu 14 maja 2011 roku, doręczone zostało w dniu 16 maja 2011 roku.

dowód: wezwanie z 25.03.2011 z dowodem nadania i potwierdzeniem odbioru - karta 48-51

wezwanie z 14.05. 2011 z dowodem nadania– karta 53-55

potwierdzenie odbioru – karta 324

H. M. złożył do Sądu Okręgowego w Szczecinie pozew z dnia 27 kwietnia 2007 roku, w którym wniósł o nakazanie pozwanemu P. W. (1) złożenie oświadczenia woli o nieodpłatnym przeniesieniu na rzecz K. J. (1) prawa własności przysługujących pozwanemu w rezultacie umowy powiernictwa 15 udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością H.A.K., 15 udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) oraz 4 udziałów w spółce akcyjnej (...) o numerach od 22-25, a w przypadku nieuwzględnienia żądania wniósł o nakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia woli o nieodpłatnym przeniesieniu na rzecz powoda prawa własności przysługujących pozwanemu w rezultacie umowy powiernictwa udziałów we wskazanych powyżej spółkach.

Wyrokiem z dnia 22 maja 2012 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie, w sprawie I C 488/10, oddalił powództwo w całości oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego całość poniesionych kosztów, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 roku Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację powoda H. M., wywiedzioną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 22 maja 2012 r. – karta 993-1024

wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 listopada 2012 r. - karta 1152-1164

Księgę akcyjną spółki (...) (później działającej pod nazwą E. A.) prowadziła od początku główna księgowa spółki (...), robiła to jednak dla własnych potrzeb sprawozdawczych. W późniejszym czasie E. P. dowiedziała się, że księga akcyjna przez nią prowadzona nie miała wszystkich wymaganych ustawą elementów.

Księga akcyjna miała postać zeszytu, w którym E. P. pismem ręcznym dokonywała wpisów.

E. P. dostawała umowy od zarządu spółki, na podstawie których dokonywano zmian własnościowych akcji i na tej podstawie dokonywała wpisów do księgi akcyjnej. Prezes zarządu spółki P. W. (1) wiedział, że księga akcji jest przechowywana przez E. P., w każdym czasie miał do niej dostęp.

Zeszyt prowadzony przez E. P. został zatytułowany „Księga właścicieli akcji".

W pierwszym wpisie do „Księgi właścicieli akcji", prowadzonej w formie odręcznych zapisów, E. P. wskazała, że kapitał akcyjny spółki wynosi 100.000 zł i dzieli się na 1000 akcji imiennych po 100 zł. Wśród właścicieli akcji imiennych na podstawie aktu notarialnego 2155/1997 - z dnia 21 marca 1997 r. wymieniono:

1) B. L. - 320 akcji

2) P. W. (1) - 260 akcji

3) S. S. - 230 akcji

4) P. W. (2) - 190 akcji

Według stanu na dzień 20 października 2002 roku wśród właścicieli akcji imiennych wymieniono:

1) S. S. - akcje od nr 1 do nr 320 i od nr 581 do nr 810 (550 akcji);

2) P. W. (1) - akcje od nr 321 do nr 580 (260 akcji)

3) P. W. (2) – akcje od nr 811 do nr 1000 (190 akcji).

Według stanu na dzień 15 grudnia 2002 roku wśród właścicieli akcji imiennych wymieniono:

1) S. S. - akcje od nr 1 do nr 320 i od nr 581 do nr 810 (550 akcji);

2) P. W. (1) - akcje od nr 321 do nr 580 i od nr 811 do nr 1000 (450 akcji).

Według stanu na dzień 10 grudnia 2003 roku wśród właścicieli akcji imiennych wymieniono:

1) S. S. - 13 akcji od nr 1 do nr 13 po 10.000 zł każda o wartości 130.000 zł

2) P. W. (1) - 12 akcji od nr 14 do nr 25 po 10.000 zł każda o wartości 120.000 zł.

Odnotowano również, że w związku ze zmianą statutu kapitał zakładowy spółki podwyższono do kwoty 250.000 zł z podziałem na 25 akcji imiennych po 10.000 zł każda.

Według stanu na dzień 7 lipca 2004 roku wśród właścicieli akcji imiennych wymieniono:

1) S. S. - 10 akcji od nr 1 do nr 10 - wartości 100.000 zł

2) P. W. (1) - 10 akcji od nr 14 do nr 23 - o wartości 100.000 zł,

3) A. D. - 5 akcji od nr 11 do nr 13 i od nr 24 do nr 25 - o wartości 50.000 zł.

Według stanu na dzień 12 października 2004 roku wśród właścicieli akcji imiennych wymieniono:

1. U. A. für M. - 10 akcji od nr 1 do nr 10 - wartości 100.000 zł

2. P. W. (1) - 15 akcji od nr 14 do nr 25 - o wartości 150.000 zł,

Wpis z dnia 12 października 2004 roku jest ostatnim wpisem dokonanym pismem ręcznym przez E. P..

Do księgi akcyjnej złączono kolejne dwie karty, podpisane przez H. M., działającego jako zarząd spółki E. A.. Zapis ten wskazuje, że zmiany wpisów w księdze akcyjnej dokonano w dniu 26 października 2009 roku, po zmianie zarządu spółki E. A.. Jako właściciele akcji na dzień 26 października 2009 roku zostali wymienieni:

1. U. A. für M. - 10 akcji od nr 1 do nr 10

2. K. J. (1) - 11 akcji od nr 11 do nr 21

3. P. W. (1) - 4 akcje - od nr 22 do nr 25 - przy czym odnotowano, że własność tych 4 akcji jest sporna, P. W. (1) nie jest bowiem w posiadaniu tych akcji, które w oryginale znajdują się w H. M. jako powierzającego majątek, na podstawie umowy powiernictwa między P. W. (1) i H. M..

dowód: księga akcji spółki (...) - karta 100-106

księga akcji spółki (...) wraz z wpisem z 26.10.2009 - karta 588-596

Obecnie księga akcyjna spółki (...) prowadzona jest w postaci kart wypełnianych w systemie komputerowym. Karty mają postać tabel, w których wymienia się : imię i nazwisko wspólnika, adres, ilość i wysokość udziałów, ustanowienie zastawu bądź użytkowania. Księga zawiera 9 kart, obejmujących kolejno stan z następujących dat: 14 lutego 1997 roku, 20 października 2002 roku, 15 grudnia 2002 roku, 15 grudnia 2002 roku, 10 grudnia 2003 roku, 7 lipca 2004 roku, 17 września 2004 roku, 12 października 2004 roku, 13 stycznia 2005 roku.

Według stanu na dzień z dnia 12 października 2004 roku, w wyniku zmiany na podstawie umowy sprzedaży udziałów wśród wspólnikowi wymieniono:

1) P. W. (1) - 15 akcji po 10.000 zł o wartości 150.000 zł

2) (...) - 10 akcji po 10.000 zł o wartości 100.000 zł.

Według stanu na dzień 13 stycznia 2005 roku, w wyniku zmiany na podstawie umowy „sprzedaży udziałów" wśród wspólnikowi wymieniono:

1) K. J. (2) - 11 akcji po 10.000 zł o wartości 110.000 zł -

2) (...) - 10 akcji po 10.000 zł o wartości 100.000 zł

3) P. W. (1) - 4 akcje po 10.000 zł o wartości 40.000 zł

dowód : księga akcji spółki (...) prowadzona w postaci tabel – karta 826-836

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest w części uzasadnione.

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w O. domaga się zasądzenia kwoty 4.562.039,37 zł, która zdaniem powódki obejmuje bezprawnie wypłacone przez spółkę (...) z siedzibą w O. na rzecz pozwanego P. W. (1) świadczenia w postaci dywidend i zaliczek na dywidendy, jakich dokonano w latach 2004 -2007.

Jako podstawę prawną dochodzonego pozwem roszczenia powódka wskazała art. 350 § 1 k.s.h. oraz alternatywnie przepisy kodeksu cywilnego o zwrocie nienależnego świadczenia – art. 410 i nast. k.c., natomiast jako podstawę faktyczną uzasadniającą legitymację czynną powódki do dochodzenia tych roszczeń wskazała umowę o przelew wierzytelności z dnia 26 listopada 2010 roku oraz umowę o przelew wierzytelności z dnia 10 maja 2011 roku, obie zawarte przez powódkę ze spółką (...).

Zgodnie z art. 350 k.s.h. :

§ 1. Akcjonariusze, którzy wbrew przepisom prawa albo postanowieniom statutu otrzymali jakiekolwiek świadczenia od spółki, obowiązani są do ich zwrotu. Wyjątek stanowi przypadek otrzymania przez akcjonariusza w dobrej wierze udziału w zysku. Członkowie zarządu lub rady nadzorczej, którzy ponoszą odpowiedzialność za dokonanie nienależnych świadczeń, odpowiadają za ich zwrot solidarnie z odbiorcą świadczenia.

§ 2. Roszczenia, o których mowa w § 1, przedawniają się z upływem trzech lat, licząc od dnia wypłaty, z wyjątkiem wierzytelności w stosunku do odbiorcy, który wiedział o bezprawności świadczenia.

Niesporny jest fakt, że pozwany P. W. (1) otrzymał objęte sporem kwoty od spółki (...) jako akcjonariusz, niesporny jest także fakt, że w czasie, kiedy dokonywane były wypłaty, pozwany pełnił funkcję prezesa zarządu spółki E. A..

Zgodnie z art. 350 § 1 k.s.h. po stronie akcjonariusza powstaje obowiązek zwrotu świadczeń nienależnych, a w więc takich, które pozwany otrzymał wbrew przepisom prawa albo postanowieniom statutu. Obowiązek ten nie powstaje, jeżeli świadczeniem tym był udział w zysku, a akcjonariusz otrzymał udział w zysku będąc w dobrej wierze.

Członek zarządu odpowiada solidarnie z akcjonariuszem, odpowiedzialność członka zarządu nie zależy od dobrej wiary.

W rozpoznawanej sprawie pozwany twierdzi, że pobrał świadczenia w dobrej wierze, ponieważ działał na podstawie ważnych do dnia dzisiejszego uchwał zgromadzeń akcjonariuszy (uchwały te nie zostały przez nikogo zaskarżone).

W odpowiedzi na pozew pozwany podniósł również zarzut przedawnienia.

W art. 350 § 2 k.s.h. wskazane zostało, że roszczenia, o których mowa w § 1, przedawniają się z upływem trzech lat, licząc od dnia wypłaty, z wyjątkiem wierzytelności w stosunku do odbiorcy, który wiedział o bezprawności świadczenia. Wyjątek dotyczy wyłącznie odbiorcy świadczenia (akcjonariusza), nie dotyczy natomiast członków organów wymienionych w art. 350 § 1 k.s.h. zdanie 1.

Powyższe oznacza, że roszczenie kierowane przeciwko pozwanemu jako członkowi zarządu jest przedawnione. Pozew został złożony w niniejszej sprawie w dniu 20 maja 2011 roku (karta 316), ostatnia będąca przedmiotem żądania wpłata została dokonana w dniu 3 września 2007 roku, upłynął więc ponad trzyletni okres licząc od dnia wypłaty do dnia złożenia pozwu.

Roszczenie wobec pozwanego jako akcjonariusza przedawnia się z upływem 10 lat jeżeli pozwany wiedział o bezprawności świadczenia, natomiast jeżeli nie wiedział o bezprawności świadczenia - z upływem lat trzech.

Pozostaje więc rozważyć, czy pozwany wiedział o bezprawności świadczenia (co pozwoli określić, czy roszczenia dochodzone pozwem są przedawnione, czy też nie), oraz rozważyć, czy pozwany jako akcjonariusz otrzymał udział w zysku będąc w dobrej wierze, przedmiotem świadczeń, których zwrotu dochodzi powódka jest bowiem udział w zysku (dywidenda). Za udział w zysku należy uznać zarówno wypłaty dokonane przez spółkę ze wskazaniem dywidendy jako tytułu wypłaty, jak i wypłaty dokonane tytułem zaliczek na poczet przyszłych dywidend. Zaliczki stanowią bowiem wypłaty a konto przyszłej dywidendy, tym samym jest to świadczenie wypłacane ostatecznie jako „udział w zysku" w rozumieniu art. 350 § 1 k.s.h.

W niniejszej sprawie istnienie po stronie pozwanego dobrej wiary (jako warunku, który pozwoli mu zatrzymać pobrane świadczenia) wymagane jest więc zarówno w odniesieniu do wypłat dokonanych na poczet dywidend, jak i wpłat dokonanych na poczet zaliczek na dywidendy.

Przed przystąpieniem do rozważań odnoszących się do tego, czy pozwany P. W. (1) wiedział o bezprawności świadczenia oraz czy otrzymał udział w zysku będąc w dobrej wierze należy odnieść się do zarzutów pozwanego wskazujących na brak legitymacji czynnej po stronie powódki.

Pozwany podniósł ten zarzut wskazując na dwie kwestie:

1) umowy sprzedaży wierzytelności zawarte między spółką (...) i powódką nie wywołały skutku w postaci przeniesienia wierzytelności, ponieważ zgodnie z art. 509 § 1 k.c. przelew jest niedopuszczalny, jeżeli sprzeciwia się właściwości zobowiązania, a taka sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie;

2) umowy sprzedaży wierzytelności były umowami pozornymi, na co wskazuje porównanie wartości wierzytelności i ceny, za jaką zostały sprzedane (pozwany wyliczył, że cena ta wynosi mniej niż 0,1 % wartości wierzytelności), z powyższego pozwany wywiódł, że umowy sprzedaży wierzytelności jako umowy pozorne były nieważne.

Zarzut braku legitymacji oparty na obu przytoczonych podstawach jest bezzasadny.

Nie można zgodzić się z tezą, że właściwość zobowiązania wyklucza przelew wierzytelności przysługującej spółce akcyjnej wobec akcjonariusza o zwrot świadczeń, które akcjonariusz pobrał wbrew przepisom prawa albo postanowieniom statutu. Co do zasady każda wierzytelność może być przedmiotem przelewu, chyba że sprzeciwia się temu ustawa, umowa bądź właściwość zobowiązania. Wymieniona w art. 509 § 1 k.c. „właściwość zobowiązania", wyłączająca dopuszczalność przelewu wierzytelności (na którą powołuje się pozwany), odnosi się do osobistych cech dłużnika bądź wierzyciela. Zastrzeżenie dotyczące zakazu przelewu ze względu na „właściwość zobowiązania" dotyczy wierzytelności o charakterze ściśle osobistym, do których nie należą wierzytelności przysługujące spółce akcyjnej. Zawarcie umowy przenoszącej wierzytelność przez zarząd spółki akcyjnej może jedynie wywołać odpowiedzialność zarządu wobec spółki, „właściwość zobowiązania" nie stoi jednak na przeszkodzie przeniesieniu takiej wierzytelności.

W tym miejscu dostrzec należy, że w doktrynie i orzecznictwie akceptowana jest konstrukcja tzw. przelewu powierniczego w celu ściągnięcia wierzytelności (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2005 r., II CK 252/03, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 1999 r., I CKN 111/99, OSNC 2000/4/82).

W uzasadnieniu wyroku z dnia 21 października 1999 r., I CKN 111/99 (OSNC 2000/4/82) Sąd Najwyższy wskazał, że istotnym celem umów tzw. „przelewu powierniczego w celu ściągnięcia wierzytelności" jest ściągnięcie wierzytelności od dłużnika przez jej nabywcę (cesjonariusza) i następnie przekazanie należności wierzycielowi (cedentowi). Konstrukcja takiej umowy powierniczego przelewu w celu wyegzekwowania wierzytelności polega zatem na tym, że wierzyciel przelewa wierzytelność na zleceniobiorcę (cesjonariusza) przede wszystkim po to, aby ten ostatni ściągnął należność od dłużnika i wydał pierwotnemu wierzycielowi (cedentowi) uzyskane świadczenie, ale z zachowaniem określonych umową reguł. Cesjonariusz jako powiernik powinien zatem stosować się do wskazówek zleceniodawcy (cedenta), bowiem ten pierwszy działa wprawdzie w imieniu własnym, ale z gospodarczego punktu widzenia na rachunek zleceniodawcy (cedenta).

Konstrukcja przelewu powierniczego przeniesienia wierzytelności w celu jej ściągnięcia polega zatem na tym, że wierzyciel na podstawie stosunku wewnętrznego (z reguły umowy zlecenia) z inną osobą, zamiast udzielenia jej pełnomocnictwa, przelewa wierzytelność na zleceniobiorcę (cesjonariusza), który zobowiązuje się ściągnąć wierzytelność od dłużnika i wydać wierzycielowi uzyskane świadczenie. W następstwie takiej umowy zleceniobiorca staje się nabywcą wierzytelności, która z prawnego punktu widzenia wchodzi do jego majątku. W stosunku wewnętrznym zleceniobiorca (cesjonariusz), jako powiernik, powinien stosować się do wskazówek zleceniodawcy (cedenta). Działa wprawdzie w imieniu własnym, ale z gospodarczego punktu widzenia, na rachunek zleceniodawcy.

Taki charakter miały umowy między spółkami (...). Wynika to wprost z treści umów przelewu wierzytelności (zacytowanych w części uzasadnienia obejmującej stan faktyczny), powyższe potwierdził także w swoich zeznaniach przesłuchany za stronę powodową H. M..

Jak wskazał Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku w następstwie umowy przelewu powierniczego zleceniobiorca (w niniejszej sprawie powódka) staje się nabywcą wierzytelności, która z prawnego punktu widzenia wchodzi do jego majątku.

W świetle powyższego kwestionowanie legitymacji czynnej powódki jest nieuzasadnione. Powierniczy charakter przelewu czyni bowiem bezpodstawnym przedstawione przez pozwanego tezy, odnoszące się do niedopuszczalności przelewu z uwagi na „właściwość zobowiązania" (wobec powierniczego przelewu wierzytelności bezpodstawne jest bowiem twierdzenie, że – jak wskazuje pozwany – do spółki „nie wróci świadczenie przynależne akcjonariuszom"), powierniczy charakter przelewu czyni również bezpodstawnymi zarzuty pozwanego odnoszące się do pozorności umowy przelewu (akcentowana przez pozwanego rozbieżność między wartością wierzytelności i ceną, za jaką wierzytelności zostały sprzedane, jest bowiem efektem powierniczego charakteru przelewu, a nie pozorności umowy sprzedaży wierzytelności, zamiast której – jak twierdzi pozwany – strony miałyby zawrzeć umowę darowizny; abstrahując od powyższego dodać należy, że pozorność umowy sprzedaży wierzytelności nie spowodowałaby bezskuteczności przelewu, bowiem przeniesienie wierzytelności może nastąpić także w drodze umowy darowizny – art. 510 § 1 k.c.).

Mając na uwadze powierniczy charakter przelewu za chybione należy uznać również dalsze rozważania pozwanego, który wskazując na różnicę między wartością wierzytelności i ceną, za jaką wierzytelności zostały sprzedane, wywiódł stąd wniosek o nieistnieniu wierzytelności będącej przedmiotem przelewu. Takie rozumowanie nie znajduje podstaw w art. 231 k.p.c..

Pozwany wywodził także, że w dacie zawarcia umów przelewu nie było uchwał organów spółek (powodowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjnej (...)) w przedmiocie wyrażenia zgody na zawarcie umów przelewu (pozwany wywodził, że takie uchwały istniały dopiero w dacie zawierania aneksów do umów przelewu).

W świetle przepisów kodeksu spółek handlowych brak zgody organów spółek (...) w przedmiocie wyrażenia zgody na zawarcie umów przelewu, których dotyczy spór, nie prowadzi jednak do nieważności umów.

Zgodnie z art. 17 § 1 k.s.h. jeżeli do dokonania czynności prawnej przez spółkę ustawa wymaga uchwały wspólników albo walnego zgromadzenia bądź rady nadzorczej, czynność prawna dokonana bez wymaganej uchwały jest nieważna. Natomiast stosownie do art. 17 § 3 k.s.h. czynność prawna dokonana bez zgody właściwego organu spółki, wymaganej wyłącznie przez umowę spółki albo statut, jest ważna, jednakże nie wyklucza to odpowiedzialności członków zarządu wobec spółki z tytułu naruszenia umowy spółki albo statutu.

W odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kodeks spółek handlowych w art. 230 stanowi, że: Rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości dwukrotnie przewyższającej wysokość kapitału zakładowego wymaga uchwały wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Przepisu art. 17 § 1 nie stosuje się.

Przepis art. 230 k.s.h. wyłącza więc przewidziany w art. 17 § 1 k.s.h. rygor nieważności opisanej czynności spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jaką jest powódka. Ponadto kapitał zakładowy powodowej spółki (...) wynosi 50.000 zł (co wskazano w umowach przelewu, ponadto potwierdza to odpis z KRS spółki (...) – karta 76-80). Każda z umów przelewu oznacza dla spółki (...) zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia w wysokości 10.000 zł, a więc mniejszego niż dwukrotność kapitału zakładowego.

W odniesieniu do spółki akcyjnej nie ma w k.s.h. w ogóle przepisu będącego odpowiednikiem art. 230 k.s.h.

Wobec powyższego nie można przyjąć, że wystąpiła nieważność umów przelewu wierzytelności, tym samym brak jest podstaw aby kwestionować legitymację czynną po stronie powódki.

Pozostaje rozważyć, czy pozwany P. W. (1) - akcjonariusz spółki (...) - wiedział o bezprawności pobranych świadczeń, stanowiących udział w zysku, oraz czy pozwany otrzymał udział w zysku będąc w dobrej wierze.

Na wstępie wskazać należy, że przedstawione przez strony niniejszego procesu prawomocne wyroki sądowe przesądzają, że akcjonariuszami spółki (...) w okresie, w którym dokonywane były objęte przedmiotem sporu wypłaty, byli :

- U. A. für M. z prawem do 10 akcji o numerach 1-10,

- K. J. (1) z prawem do 11 akcji o numerach 11-21,

- P. W. (1) z prawem do 4 akcji o numerach 22-25.

Z art. 350 k.s.h. wynika, że zobowiązanym do zwrotu świadczenia jest akcjonariusz, który otrzymał świadczenie wbrew przepisom prawa albo postanowieniom statutu. Zwrot świadczeń nie obowiązuje akcjonariusza, który pobrał zysk będąc w dobrej wierze co do świadczenia jako świadczenia należnego.

Ocena dobrej wiary, będącej w świetle art. 350 § 1 k.s.h. warunkiem zatrzymania przez akcjonariusza świadczenia wypłaconego wbrew przepisom prawa albo postanowieniom statutu, powinna dotyczyć momentu otrzymania nienależnego świadczenia. Jeżeli akcjonariusz jest w złej wierze, a wypłata odbywa się na podstawie uchwały walnego zgromadzenia, nie jest on mimo to zwolniony z obowiązku zwrotu (por. Andrzej Kidyba Komentarz aktualizowany do Kodeksu spółek handlowych, System Informacji Prawnej LEX 2013).

Zgodnie z art. 348 § 2 k.s.h. uprawnionym do dywidendy za dany rok obrotowy jest wyłącznie akcjonariusz, któremu przysługiwały akcje w dniu „powzięcia" uchwały o podziale zysku.

Dobra wiara, jakiej wymaga art. 350 § 1 k.s.h., powinna więc polegać na przeświadczeniu odbiorcy świadczenia co do tego, że :

1) „powzięto" uchwałę o podziale zysku,

2) odbiorcy świadczenia przysługują akcje.

Pozwany P. W. (1) w niniejszej sprawie wskazywał, że pobrał świadczenia będąc w dobrej wierze, ponieważ działał na podstawie ważnych do dnia dzisiejszego uchwał zgromadzeń akcjonariuszy (uchwały walnego zgromadzenia, będące podstawą wypłaty dywidend, pochodzą z następujących dat : 25 października 2005 roku, 13 kwietnia 2006 roku, 30 sierpnia 2007 roku). Uchwały te nie zostały przez nikogo zaskarżone, natomiast akcjonariusze U. A. für M. oraz K. J. (1) poszukiwali ochrony prawnej wytaczając opisane powyżej powództwa zawierające inne żądania niż stwierdzenie nieważności bądź uchylenie uchwał będących podstawą wypłaty dywidend. W tym zakresie należy przyznać pozwanemu rację, brak zaskarżenia uchwał jest bowiem faktem niespornym

Powódka przytoczyła poglądy Sądu Najwyższego i doktryny co do tego, że w przypadku, gdy uchwała walnego zgromadzenia nie istnieje, to w zasadzie nie zachodzi potrzeba oficjalnego stwierdzenia tej okoliczności (orzeczeniem Sądu), w każdym bowiem czasie Sąd lub inny organ orzekający winien z urzędu uznać bezskuteczność takiej uchwały. W orzecznictwie i doktrynie nie ma jednak jednolitego poglądu odnoszącego się do zasygnalizowanego wyżej zagadnienia. Związana z tym zagadnieniem problematyka uchwał nieistniejących oraz ich skutków wciąż wywołuje wiele kontrowersji.

Prezentowany jest pogląd odmienny od przedstawionego przez powódkę – np. w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego dnia 17 lutego 2004 roku (III CZP 116/03, OSNC 2005/5/78), gdzie wskazano, że do czasu stwierdzenia nieważności uchwały (rozstrzygnięcia powództwa w tym przedmiocie) należy przyjmować taki stan rzeczy, jaki wynika z kwestionowanej uchwały, a więc przyznawać jej skutki prawne, mimo jej ewentualnej nieważności. W wyroku z 16 lipca 2009 r. (V ACa 241/09, LEX nr 551990) Sąd Apelacyjny w Katowicach stwierdził natomiast, że spór co do tego komu przysługuje status wspólnika czy akcjonariusza, a co za tym idzie czy zgromadzenie zostało odbyte z udziałem uprawnionych osób, było zdolne do podjęcia uchwał, nie stwarza dostatecznego uzasadnienia dla przyjmowania konstrukcji uchwały nieistniejącej, gdy osoba, która uważa, że przysługują jej prawa korporacyjne, a nie brała udziału w zgromadzeniu, może zaskarżyć uchwały w trybie art. 252 § 1 w zw. z art. 250 pkt 3 k.s.h.; wówczas przedmiotem badania będzie zarówno kwestia legitymacji, jak i legalności odbytego zgromadzenia.

Podnosi się również, że nieprawidłowości przy zwołaniu i przebiegu zgromadzenia wspólników, w tym także brak stosownego kworum powodują nieważność uchwały. Tak podjęta uchwała może być kwestionowana jedynie na drodze powództwa o stwierdzenie nieważności w trybie przewidzianym w art. 252 § 1 k.s.h. w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz w art. 425 § 1 k.s.h. w przypadku spółki akcyjnej (por. Andrzej Kidyba Komentarz aktualizowany do Kodeksu spółek handlowych, System Informacji Prawnej LEX 2013).

Przedstawione wyżej zagadnienie – jak już wspomniano – jest powodem licznych wypowiedzi w orzecznictwie i doktrynie, które są wyrazem ścierania się różnych koncepcji i poglądów.

Oceniając dobrą wiarę akcjonariusza na gruncie art. 350 § 1 k.s.h. należy mieć na względzie, że dobra wiara polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu uprawnionego, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo. W złej wierze jest z kolei ten, kto wie albo wiedzieć powinien, że prawo przysługuje nie jemu, lecz innej osobie. Dobra lub zła wiara jest więc uzależniona od stanu świadomości uprawnionego. Zła wiara wiąże się z powzięciem przez uprawnionego informacji, które - racjonalnie ocenione - powinny skłonić go do refleksji, że nie przysługuje mu wykonywane przez niego prawo.

W świetle powyższego nie można zakładać złej wiary pozwanego co do tego, że „powzięto" uchwały o podziale zysku – takiego założenia nie można uczynić wobec licznych wypowiedzi w orzecznictwie i doktrynie, będących wyrazem różnych koncepcji i poglądów, odnoszących się do wskazanego wyżej zagadnienia.

Nawet jeżeli uchwały o podziale zysku były uchwałami nieistniejącymi czy też nieważnymi bądź podlegającymi uchyleniu, to pozwany pobierając świadczenie mógł pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że skoro uchwały te nie zostały przez nikogo zaskarżone (co jest niesporne), to należy przyjmować taki stan rzeczy, jaki wynika z kwestionowanych uchwał, a więc przyznawać im skutki prawne.

Nie oznacza to jeszcze, że powództwo będzie podlegało oddaleniu w całości.

Jak wskazano powyżej dobrą wiarę odbiorcy świadczenia, do której odwołuje się art. 350 § 1 k.s.h., należy również ocenić w kategoriach przekonania odbiorcy świadczenia co do tego, czy przysługują mu akcje.

W tym ujęciu P. W. (1) nie można przypisać dobrej wiary co do wszystkich akcji spółki (...). Jak już wspomniano na wstępie jeżeli akcjonariusz jest w złej wierze, a wypłata odbywa się na podstawie uchwały walnego zgromadzenia, nie

jest on mimo to zwolniony z obowiązku zwrotu (por. Andrzej Kidyba Komentarz aktualizowany do Kodeksu spółek handlowych, System Informacji Prawnej LEX 2013).

W okresie, kiedy dokonano objętych sporem wypłat, P. W. (1) pozostawał w błędnym przekonaniu, że jest uprawnionym z akcji o numerach 1-10 oraz 11-21, natomiast jego przekonanie o tym, że jest akcjonariuszem z czterech akcji o numerach 22-25 nie było błędne, P. W. (1) faktycznie był bowiem uprawnionym z tych akcji (por. opisane w części uzasadnienia obejmującej stan faktyczny wyroki, jakie zapadły w sprawie z powództwa H. M. przeciwko P. W. (1) w sprawie o nakazanie złożenia oświadczenia woli o nieodpłatnym przeniesieniu na rzecz H. M. prawa własności akcji przysługujących P. W. (1) w rezultacie umowy powiernictwa). Co do tych czterech akcji P. W. (1) pozostawał w dobrej wierze, co oznacza, że świadczenie odpowiadające dywidendzie z tych czterech akcji, wyliczonej odpowiednio do treści „powziętych" i przez nikogo nie zaskarżonych uchwał o podziale zysku, nie było świadczeniem podlegającym zwrotowi na podstawie art. 350 § 1 k.s.h..

P. W. (1) nie był jednak akcjonariuszem z akcji o numerach 1-10 oraz 11-21, pozostaje więc rozważyć, czy pobierając dywidendę z tych akcji pozostawał w dobrej, czy w złej wierze co do tego, że wymienione akcje mu przysługują, a więc czy jego błędne przekonanie o tym, że jest uprawniony z akcji o numerach 1-10 oraz 11-21 było w okolicznościach niniejszej sprawy usprawiedliwione.

Dostrzec należy, że przeświadczenie P. W. (1) co do tego, ile przysługuje mu akcji, zmieniało się (nie zawsze było takie same). Za rok 2004 P. W. (1) pobrał dywidendę z akcji o numerach 11-21 (w rzeczywistości przysługujących K. J. (1)) oraz z akcji o numerach 22-25 (faktycznie przysługujących P. W. (1)), za lata 2005 i 2006 pobrał dywidendę z wszystkich akcji.

Rozróżnić należy w tym miejscu dwojakiego rodzaju tytuły dokonywanych na rzecz P. W. (1) wypłat: były to wypłaty zaliczek na poczet dywidend oraz wypłaty dywidend w oparciu o uchwały zgromadzeń akcjonariuszy o podziale zysku.

Odnośnie wypłat zaliczek na poczet dywidendy przyjąć należy, że w dacie ich pobierania P. W. (1) pozostawał w złej wierze co od tego, że takie świadczenie jak zaliczka na poczet przewidywanej dywidendy w ogóle mu przysługuje. Niesporny jest fakt, że statut spółki nie upoważniał zarządu do wypłaty akcjonariuszom zaliczek na poczet przewidywanej dywidendy, co zgodnie z art. 349 § 1 k.s.h. jest jednym z warunków wypłaty takiego świadczenia. P. W. (1) jako prezes zarządu spółki akcyjnej (...) Centrum (...) (później E. A.) oraz jako jedna z osób, które zawiązały tą spółkę, nie może zasłaniać się nieznajomością statutu i na tej podstawie usprawiedliwiać swojego błędnego przekonania o tym, że był uprawniony do pobierania zaliczek na poczet przewidywanej dywidendy. Tym samym należy przyjąć złą wiarę P. W. (1) co do wszystkich wypłaconych zaliczek.

Dalsze rozważania dotyczyć będą dobrej bądź złej wiary P. W. (1) w zakresie wypłat dywidendy z akcji o numerach 11-21 oraz z akcji o numerach 1-10.

W zakresie akcji przysługujących K. J. (1) (o numerach 11-21) okoliczności sprawy wskazują na brak usprawiedliwienia dla błędnego przekonania P. W. (1) co do osoby, której przysługuje te akcje, co oznacza jego złą wiarę w tym zakresie.

P. W. (1) przesłuchany w charakterze strony zeznał, że jego stan wiedzy co do osób będących akcjonariuszami wynikał z księgi akcyjnej oraz z konsultacji z prawnikami spółki (...).

Zgodnie z art. 341 § 1 k.s.h. księgę akcyjną ma obowiązek prowadzić zarząd. Sytuacja rozpoznawanej sprawy jest na tyle szczególna, że istnieje zbieżność personalna między zarządem spółki E. A. i pozwanym P. W. (1) (rozważania te dotyczą okresu, w jakim dokonano objętych niniejszym sporem wypłat). W tych okolicznościach P. W. (1) nie może usprawiedliwiać swojego błędnego przekonania co do tego, komu przysługują akcje, treścią wpisów do księgi akcyjnej, treść tych wpisów zależała bowiem wyłącznie od niego samego. Faktycznie księgę akcyjną w czasie, kiedy dokonano objętych niniejszym sporem wypłat, prowadziła w postaci wypełnianego pismem ręcznym zeszytu księgowa spółki (...), czyniąc to – jak zeznała – dla własnych potrzeb (K. J. (1) nie została wpisana do księgi akcyjnej przez E. P., wpisu dokonał dopiero H. M. po tym, jak objął funkcję prezesa zarządu). Wpisy były dokonywane przez E. P. wyłącznie

na podstawie dokumentów, jakie otrzymywała od zarządu (P. W. (1)). Błędnego przekonania pozwanego co do tego, komu przysługują akcje, nie usprawiedliwia również opinia prawników spółki (...) sprzedał bowiem akcje K. J. (1) na mocy pisemnej umowy z dnia 13 stycznia 2005 roku, na której widnieje własnoręczny podpis P. W. (1). W toku sprawy sądowej, którą wytoczyła K. J. (1) (opisanej w części uzasadnienia obejmującej stan faktyczny), P. W. (1) kwestionował prawdziwość swojego podpisu na umowie sprzedaży akcji, okoliczności tej przed sądem żadnej instancji jednak nie udowodnił. W czasie zgromadzenia akcjonariuszy z dnia 25 października 2005 roku, na którym powzięto uchwałę o podziale zysku za rok 2004, P. W. (1) kategorycznie odmawiał K. J. (1) statusu akcjonariusza (mimo okazywanych przez przedstawiciela K. J. (1) dokumentów), nie podając przy tym żadnego uzasadnienia takiego stanowiska (zeznania wszystkich przesłuchanych w tym względzie świadków są zbieżne). Powyższe okoliczności przesądzają o tym, że P. W. (1) był w złej wierze co do osoby, której przysługują akcje o numerach 11-21 licząc od daty zawarcia z K. J. (1) umowy sprzedaży akcji (13 stycznia 2005 roku), którą to umowę sam podpisał.

Dodać należy, że P. W. (1) wiedział o tym, że jego przeświadczenie o przysługujących mu akcjach o numerach 11-21 jest kwestionowane przez K. J. (1) już od daty zgromadzenia akcjonariuszy z dnia 25 października 2005 roku, w czasie którego doszło do zdarzenia polegającego na wyproszeniu z obrad zgromadzenia pełnomocnika K. J. (1). Z uwagi na protest, jaki wyraził pełnomocnik K. J. (1) przeciwko jego usunięciu oraz z uwagi na jego stanowisko w czasie zgromadzenia (pełnomocnik powołując się na dokumenty akcji twierdził, że K. J. (1) jest akcjonariuszem) pozwany P. W. (1) niewątpliwie już wówczas powziął wiedzę co do tego, że jego pogląd odnoszący się do braku uprawnień K. J. (1) z 11 akcji jest kwestionowany. Przeciwko poglądowi temu zaprotestował też obecny na zgromadzeniu przedstawiciel akcjonariusza U. A. für M., co zostało odnotowane w protokole zgromadzenia.

Złej wiary P. W. (1) co do osoby, której przysługują akcje o numerach 11-21, nie wyłącza przebieg procesu sądowego zainicjowanego przez K. J. (1) ani orzeczenia, jakie w nim kolejno zapadały. Z uwagi na wiedzę P. W. (1) o umowie z dnia 13 stycznia 2005 roku oraz o istniejącym sporze nie można przyjąć, że P. W. (1) pozostawał w usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługują mu akcje o numerach 11-21, tak długo, dopóki nie został wyczerpany tok zaskarżenia, obejmujący postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Szczecinie jako sądem drugiej instancji oraz przed Sądem Najwyższym jako sądem rozpoznającym skargi kasacyjne.

Tym samym uznać należy, że wszystkie wypłaty do rąk P. W. (1), jakich dokonano na poczet dywidend (za lata 2004, 2005, 2006) były świadczeniami nienależnymi w rozumieniu art. 350 § 1 k.s.h. w części odpowiadającej dywidendzie z jedenastu akcji o numerach 11-21.

Taki sam wniosek należy wysnuć wobec świadczeń pobranych przez P. W. (1) z tytułu dywidend z dziesięciu akcji o numerach 1-10, które P. W. (1) pobrał za lata 2005 i 2006.

Akcje te w istocie przysługiwały spółce (...) für M. z siedzibą w V. w L.. Spółka ta nabyła wymienione akcje na mocy umowy z dnia 12 października 2004 roku od S. S., pozwany P. W. (1) wiedział o tym fakcie, polecił E. P. wpisać spółkę (...) do księgi akcyjnej, dopuścił też przedstawiciela tej spółki do udziału w zgromadzeniu akcjonariuszy z dnia z 25 października 2005 roku. Następnie w dniu 8 marca 2006 roku P. W. (1) jednostronnie sporządził dokument „Protokół z posiedzenia zarządu spółki (...) spółka akcyjna z siedzibą w O.", w którym stwierdził, że wpisy w księdze akcji są niezgodne z prawnym stanem własności i posiadania akcji, akcje nie mogłyby być bowiem zbyte przez akcjonariuszy po dniu 10 grudnia 2003 roku, zarząd nie widzi więc żadnej innej możliwości, jak tylko uznać za pełnoprawnych akcjonariuszy S. S. (13 akcji imiennych o wartości 10.000 zł każda) oraz P. W. (1) (12 akcji o wartości 10.000 zł każda).

W tym miejscu podkreślić należy, że materiał dowodowy nie wskazuje na jakiekolwiek zdarzenie, które mogłoby usprawiedliwić zmianę przeświadczenia P. W. (1) o „prawnym stanie własności i posiadania akcji".

W orzecznictwie wskazuje się, że dobra lub zła wiara jest uzależniona od stanu świadomości osoby, której dobra bądź zła wiara podlega ocenie. Stan świadomości tej osoby może ulegać zmianom, jeżeli osoba ta uzyska informacje o okolicznościach wskazujących na to, że pozostaje w błędnym przeświadczeniu co do określonego stanu. W zależności

od rodzaju tych informacji, czyli od rodzaju twierdzeń i uzyskanych dla ich poparcia dowodów, można ocenić, czy zmiana stanu świadomości tej osoby była usprawiedliwiona okolicznościami.

W rozpoznawanej sprawie P. W. (1) przez półtora roku nie kwestionował praw spółki U. do akcji o numerach 1-10, po tym czasie stwierdził nieprawidłowość wpisów w księdze akcyjnej, którą sam jako zarząd spółki miał obowiązek prowadzić. Materiał dowodowy nie wskazuje na jakiekolwiek zdarzenie, które mogłoby usprawiedliwić wyrażoną w protokole z dnia 8 marca 2006 roku zmianę przeświadczenia P. W. (1) o „prawnym stanie własności i posiadania akcji". Już ta okoliczność, że P. W. (1) dopiero po upływie okresu półtora roku doszedł do wniosku, że spółka (...) nie jest akcjonariuszem, powinna skłonić go refleksji nad słusznością tej tezy. P. W. (1) zawiadomił spółkę (...) o swoim obecnym mniemaniu co do osób, którym przysługują akcje spółki (...) pismem z dnia 8 marca 2006 roku, dalszy przebieg zdarzeń wskazuje na to, że spółka (...) niezwłocznie – już w kwietniu 2006 roku – wytoczyła pozew kwestionując pogląd P. W. (1). W dniu 9 maja 2006 roku Sąd Rejonowy w Szczecinie w sprawie XIII GC 200/06 wydał postanowienie o zabezpieczeniu – nakazał pozwanej spółce (...) (którą reprezentował P. W. (1) jako jednoosobowy zarząd) wpisać do księgi akcji spółki (...), że powódka U. A. für M. jest akcjonariuszem – właścicielem akcji od nr 1 do 10, zobowiązał również spółkę (...) do uznania spółki (...) za akcjonariusza dysponującego akcjami o numerach 1-10.

W tych okolicznościach nie można przyjąć, że zmiana przeświadczenia P. W. (1) o stanie prawnym, dokonana w marcu 2006 roku, była usprawiedliwiona okolicznościami. Brak jakiekolwiek zdarzenia, które mogłoby usprawiedliwić wyrażony w protokole z dnia 8 marca 2006 roku pogląd pozwanego o „prawnym stanie własności i posiadania akcji", a także niezwłoczne zakwestionowanie „nowego" poglądu P. W. (1) przez spółkę (...) i prowadzone przez nią procesy sądowe (których przebieg – z udziałem P. W. (1) jako prezesa zarządu spółki E. A. oraz jako osoby fizycznej – opisano w ramach stanu faktycznego) przemawiają za złą wiarą pozwanego co do tego, że przysługują mu akcje o numerach 1-10. Złej wiary P. W. (1) w tym zakresie nie wyłącza przebieg wskazanych procesów sądowych wytoczonych przez spółkę (...) ani orzeczenia, jakie w nich kolejno zapadały. Spór istniejący od początku wyrażenia przez P. W. (1) poglądu przedstawionego w protokole z dnia 8 marca 2006 roku świadczy o tym, że tak długo, dopóki nie został wyczerpany tok zaskarżenia orzeczeń, jakie zapadły w sprawach prowadzonych przez spółkę (...), obejmujący postępowanie przed sądami powszechnymi w Szczecinie, P. W. (1) nie mógł pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługują mu akcje o numerach 1-10.

Tym samym uznać należy, że wypłaty dokonane P. W. (1) przez spółkę (...) na poczet dywidend były świadczeniami nienależnymi zarówno w części odpowiadającej dywidendzie z jedenastu akcji o numerach 11-21 (za lata 2004, 2005, 2006), jak i w części odpowiadającej dywidendzie z dziesięciu akcji o numerach 1-10 (za lata 2005, 2006).

Należne w rozumieniu art. 350 § 1 k.s.h. było natomiast świadczenie odpowiadające dywidendzie z czterech akcji o numerach 22-25, wypłacone na podstawie „powziętych" i przez nikogo nie zaskarżonych uchwał o podziale zysku.

Pozostaje rozważyć, czy pozwany P. W. (1) wiedział o bezprawności pobieranych świadczeń (co pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy roszczenia dochodzone pozwem są przedawnione). Ogólny trzyletni termin przedawnienia, przewidziany w 350 § 2 k.s.h., liczony od dnia otrzymania bezprawnego świadczenia, może bowiem ulec wydłużeniu do lat dziesięciu w odniesieniu do odbiorcy świadczenia, który wiedział o jego bezprawności.

Bezprawnym jest takie zachowanie, które stanowi obiektywne złamanie określonych reguł postępowania, czyli będzie sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym. Przez „porządek prawny" rozumie się nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, ale również nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych, czyli zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów (por. G. Bieniek (w:) Komentarz..., s. 217; M. Nesterowicz (w:) Kodeks..., s. 378). Z powyższego wynika, że bezprawność stanowi kategorię obiektywną.

Wobec wyżej opisanych okoliczności faktycznych, stanowiących podstawę orzekania w niniejszej sprawie, przyjąć należy, że pozwany P. W. (1) wiedział o bezprawności pobieranych świadczeń, a więc o tym, że wypłaty jakich dokonywała na jego rzecz spółka (...) są sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym. Ponownie należy wskazać na istniejącą zbieżność personalną między zarządem spółki E. A. i pozwanym P. W. (1). P. W. (1) pobierając świadczenie z akcji o numerach 1-10 oraz 11-21 był w złej wierze (wiedział, że nie był akcjonariuszem tych akcji),

jednocześnie jako zarząd spółki E. A. wiedział, że spółka wypłaca świadczenia wbrew obowiązującemu porządkowi prawnemu, wypłaca je bowiem wobec osoby, która nie jest akcjonariuszem, na podstawie wprawdzie „powziętych" (i przez nikogo niezaskarżonych) uchwał, ale jednocześnie uchwał, które podjęto bez udziału wszystkich akcjonariuszy (przedstawiciela K. J. (1) sam pozwany wyprosił ze zgromadzenia z dnia 25 października 2005 roku, o pozostałych zgromadzeniach ani K. J. (1), ani spółka (...) nie były zawiadamiane). W tych okolicznościach wiedza P. W. (1) o bezprawności pobieranych świadczeń (sprzeczności z porządkiem prawnym) nie budzi wątpliwości.

Tym samym podniesiony w odpowiedzi na pozew zarzut przedawnienia jest wobec pozwanego – akcjonariusza spółki (...) – nieuzasadniony.

Świadczenie należne w rozumieniu art. 350 § 1 k.s.h. – jak już wspomniano powyżej – to faktycznie wypłacone do rąk pozwanego kwoty odpowiadające dywidendzie netto, a więc dywidendzie pomniejszonej o pobrany przez spółkę podatek dochodowy w wysokości 19 %, zgodnie z art. 26 ust 1 w zw. z art. 22 ust 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych. Podatek od dywidend ma postać tzw. podatku u źródła, jest on pobierany przez spółkę dokonującą wypłaty dywidendy, spółka ta występuje w charakterze płatnika podatku, natomiast akcjonariusz otrzymuje dywidendę pomniejszona o ten podatek.

Żądanie pozwu zostało tak sformułowane, że powódka dochodzi zwrotu faktycznie zapłaconej dywidendy netto, co wynika zarówno z opisu uzasadnienia pozwu, jak i z przedstawionych w pozwie wyliczeń kwot odpowiadających należnej pozwanemu dywidendzie z 4 akcji.

W uchwale z dnia 25 października 2005 roku kwota 604.936,14 zł przeznaczona na wypłatę dywidendy akcjonariuszom spółki (...) stanowi dywidendę netto, co wynika wprost z treści uchwały z dnia 25 października 2005 roku (w uchwale tej wskazano, że zysk netto wynosi 3.522.392,62 zł, z tego: 375.134,88 zł wyłączono z podziału /różnice kursowe/, 2.000.000 zł – przeznaczono na fundusz zapasowy, 200.540,60 zł – na podatek od wypłaconej dywidendy, 946.717,14 zł – na fundusz rezerwowy, na podwyższenie kapitału zakładowego i na wypłatę akcjonariuszom dywidendy (na ten ostatni cel przeznaczono 604.936,14 zł z wymienionej w punkcie 3 uchwały kwoty 946.717,14 zł).

Z kwoty 604.936,14 zł zgodnie z uchwałą pozwany P. W. (1) otrzymał w postaci zaliczek i wypłaty dokonanej po powzięciu uchwały w sumie kwotę 362.961,68 zł, a więc pełną dywidendę netto z 15 akcji.

W uchwałach z dnia 13 kwietnia 2006 roku i z dnia 30 sierpnia 2007 roku określono kwoty przeznaczone na wypłatę dywidendy bez ich pomniejszenia o podlegający odprowadzeniu przez spółkę podatek dochodowy w wysokości 19 % (obie omawiane uchwały – przeciwnie do uchwały z dnia 25 października 2005 roku – nie wskazują dywidendy netto).

Wyliczenie kwoty zasądzonej wyrokiem przedstawia się więc następująco:

W 2004 roku całkowita kwota przeznaczona na wypłatę dywidendy netto, a więc po pomniejszeniu o pobrany przez spółkę podatek dochodowy w wysokości 19 %, określona uchwałą nr 8 z dnia 25 października 2005 roku, wynosi 604.936,14 zł (z tego zgodnie z uchwałą 362.961,68 zł dla pozwanego za 15 akcji, 241.974,46 zł – dla spółki (...) za 10 akcji).

Na jedną akcje przypada więc dywidenda netto w wysokości 24.197,45 zł. Kwota należna pozwanemu (dywidenda netto za 4 akcje) wynosi 96.789,78 zł. Pozwany faktycznie otrzymał całą kwotę wskazaną w uchwale jako dywidenda netto – 362.961,68 zł. Kwota nienależna to różnica między 362.961,68 zł i 96.789,78 zł, a więc 266.171,90 zł. Taką kwotę pozwany winien zwrócić jako świadczenie nienależne pobrane z tytułu dywidendy za rok 2004.

W 2005 roku całkowita kwota przeznaczona na wypłatę dywidendy, określona uchwałą z dnia 13 kwietnia 2006 roku, wynosi 2.551.887,22 zł. Cała dywidenda (z 25 akcji) przeznaczona została dla jednego akcjonariusza (pozwanego). Uchwała z dnia 13 kwietnia 2006 roku (inaczej niż uchwała z nr 8 z dnia 25 października 2005 roku) nie zawiera wyliczenia dywidendy netto (pomniejszonej o podatek dochodowy w wysokości 19 %). Dywidenda netto

(pomniejszona o podatek dochodowy w wysokości 19 %) wynosi 2.067.028,65 zł. Na jedną akcję przypada więc dywidenda netto w wysokości 82.681,15 zł. Kwota należna pozwanemu (dywidenda netto za 4 akcje) wynosi 330.724,58 zł. Pozwany faktycznie otrzymał kwotę 2.317.029,22 zł. Kwota nienależna to różnica między 2.317.029,22 zł i 330.724,58 zł, a więc 198.6304,64 zł. Taką kwotę pozwany winien zwrócić jako świadczenie nienależne pobrane z tytułu dywidendy za rok 2005.

W 2006 roku całkowita kwota przeznaczona na wypłatę dywidendy, określona uchwałą z dnia 30 sierpnia 2007 roku wynosi 2.323.516,47 zł. Cała dywidenda (z 25 akcji) przeznaczona została dla jednego akcjonariusza (pozwanego). Uchwała z dnia 30 sierpnia 2007 roku (inaczej niż uchwała z nr 8 z dnia 25 października 2005 roku) nie zawiera wyliczenia dywidendy netto (pomniejszonej o podatek dochodowy w wysokości 19 %). Dywidenda netto (pomniejszona o podatek dochodowy w wysokości 19 %) wynosi 1.882.048,34 zł. Na jedną akcję przypada więc dywidenda netto w wysokości 75.281,93 zł. Kwota należna pozwanemu (dywidenda netto za 4 akcje) wynosi 301.127,73 zł. Pozwany faktycznie otrzymał kwotę 1.882.048,47 zł. Kwota nienależna to różnica między 1.882.048,47 zł i 301.127,73 zł, a więc 1.580.920,74 zł. Taką kwotę pozwany winien zwrócić jako świadczenie nienależne pobrane z tytułu dywidendy za rok 2006.

Powyższe wyliczenie - za rok 2006 - jest zgodne z wyliczeniami powódki – karta 28 akt.

Świadczenie nienależnie pobrane przez pozwanego wynosi więc 3.833.397,28 zł (w tym 266.171,90 za rok 2004, 1.986.304,64 za rok 2005 i 1.580.920,74 za rok 2006).

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd uznał powództwo za uzasadnione do kwoty 3.833.397,28 zł, w pozostałym zakresie powództwo polegało oddaleniu.

O odsetkach za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. Powódka dochodziła zapłaty odsetek wskazując, że termin spełnienia świadczenia przez pozwanego wyznacza art. 455 k.c. – jest nim termin wskazany w wezwaniach do zapłaty, które powódka wysłała osobno wobec świadczeń pobranych za lata 2005 i 2006, (z tego tytułu powódka dochodziła kwoty 4.199.077,69 zł, zasądzono natomiast 3.567.225,38 zł, a więc sumę kwot 1.986.304,64 + 1.580.920,74), osobno wobec świadczeń pobranych za rok 2004 (z tego tytułu powódka dochodziła kwoty 362.961,68 zł, zasądzono natomiast 266.171,90 zł). Żądanie zasądzenia odsetek od dat określonych zgodnie z art. 455 k.c. uznać należy za uzasadnione, pozwany nie kwestionował przy tym okoliczności stanowiących podstawę do zasądzenia odsetek w opisany sposób.

Stan faktyczny sprawy ustalony został w oparciu o dowody z dokumentów, z zeznań świadków oraz z przesłuchania stron. Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne, ponadto nie były one przez strony w niniejszym procesie kwestionowane. Na podstawie zeznań świadków Sąd ustalił przede wszystkim przebieg zgromadzania akcjonariuszy z dnia 25 października 2005 roku. Zeznania wszystkich przesłuchanych świadków w tym zakresie były zbieżne, co więcej korespondowały z dowodem z dokumentu w postaci protokołu opisującego przebieg zgromadzenia. Zeznania świadków w tym zakresie Sąd ocenił jako wiarygodne, pozwoliły one uzupełnić stan faktyczny o dodatkowe fakty, tworzące – wraz z faktami potwierdzonymi dokumentami – spójną całość. Żaden z omawianych świadków nie wskazał na jakąkolwiek okoliczność, która usprawiedliwiałaby błędne przekonanie pozwanego na temat tego, komu przysługują objęte sporem akcje. Wiarygodne były również zeznania świadka E. P. – przedstawiła ona okoliczności związane ze sposobem wypełniania zeszytu stanowiącego księgę akcyjną. Świadkowie F. P. oraz A. D. nie posiadali wiedzy o okolicznościach istotnych dla rozstrzygnięcia, w szczególności żaden z nich nie opisał faktów, które mogłyby wpłynąć na ocenę dobrej bądź złej wiary pozwanego.

Za stronę powodową przesłuchany został prezes zarządu H. M., między innymi w celu ustalenia znaczenia umów przelewu wierzytelności. Zeznania H. M. nie potwierdziły tezy przestawionej przez pozwanego, zgodnie z którą umowy przelewu miałyby być zawarte dla pozoru. H. M. nie potrafił szczegółowo przedstawić znaczenia umów przelewu oraz celu, dla jakiego zostały zawarte, należy to jednak uznać za usprawiedliwione, upłynął bowiem znaczy okres czasu między zawartymi umowami a datą przesłuchania, a nadto przesłuchanie H. M. utrudniał fakt, iż okazywane mu umowy przelewu sporządzono w języku polskim, którego przesłuchiwany nie znał. Potwierdził jedynie, że zawarcie

umów było konsultowane z prawnikami, a ich „sensem i celem jest dokonanie cesji tych wierzytelności". Treść zeznań H. M. nie potwierdza więc pozorności umów przelewu.

Wiarygodne były również zeznania pozwanego P. W. (1), jednak należy zauważyć, że pozwany w swoich zeznaniach nie wskazał faktów, które mogłyby przemawiać za jego dobrą wiarą bądź też za brakiem wiedzy o bezprawności wypłaconych na jego rzecz świadczeń.

Sąd pominął dowód z dokumentu w postaci aktu oskarżenia H. M. w sprawie Ds. 437/11, załączony do pisma procesowego pozwanego z dnia 2 listopada 2011 roku, powołany dla wykazania faktu pozorności umów przelewu. Dowód ten dotyczy faktów nieistotnych dla rozstrzygnięcia, w żaden sposób nie odnosi się bowiem do objętych sporem umów przelewu wierzytelności. Ponadto powołanie tego dowodu nastąpiło po terminie z art. 479^{14} § 2 k.p.c., pełnomocnik pozwanego nie wykazał bowiem, w jakiej dacie otrzymał akt oskarżenia w sprawie Ds. 437/11.

Z tych samych przyczyn oddaleniu podlegał dowód powołany przez pozwanego na ostatniej rozprawie z dnia 14 lutego 2013 roku, dotyczący dokumentu w postaci pozwu obejmującego powództwo wytoczone przez (...) S.A. przeciwko P. W. (1) w sprawie karnej przed Sądem Rejonowym w Gryfinie. Dowód ten, tak jak dowód z aktu oskarżenia H. M., został powołany dla wykazania pozorności umów przelewu wierzytelności. Dowód ten również należy uznać za spóźniony, dwutygodniowy termin do jego powołania należy bowiem liczyć nie od daty, w jakiej pełnomocnik pozwanego dowiedział się o tym dowodzie, ale od daty, kiedy dowiedział się o nim pozwany, pełnomocnik pozwanego nie wykazał przy tym, że pozwany dowiedział się o tym dowodzie na dwa tygodnie przed dniem jego powołania na rozprawie z dnia 14 lutego 2013 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Powódka wygrała sprawę w 84 %. Szczegółowe wyliczenie kosztów Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu.